

En utvärdering av Viikari-gruppens verksamhet

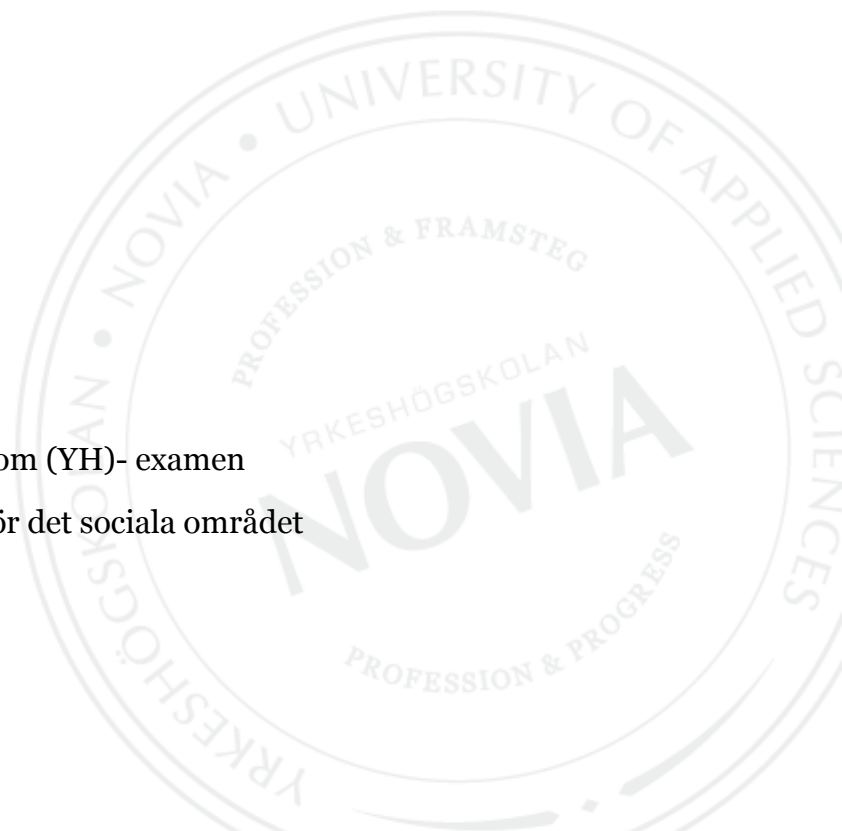
Föräldrarnas upplevelser om delprojektet Viikari- gruppen i S:t Karins stad

Ida Eloranta

Fanny Ribäck

Heidi Sundholm

Examensarbete för socionom (YH)- examen
Utbildningsprogrammet för det sociala området
Åbo 2014

EXAMENSARBETE

Författare: Ida Eloranta, Fanny Ribäck & Heidi Sundholm

Utbildningsprogram och ort: Det sociala området, Åbo

Inriktning/alternativ/Fördjupning: Socialpedagogiskt arbete

Handledare: Gunilla Björklund & Susanne Davidsson

Titel: En utvärdering av Viikari-gruppens verksamhet – Föräldrarnas upplevelser om delprojektet Viikari-gruppen i S:t Karins stad

Datum 5.5.2014 Sidantal 34 Bilagor 8

Abstrakt

Examensarbete ingår i de två projekten Familjehuset och Det resilienta barnet och är ett beställningsarbete från S:t Karins stad. Syftet med examensarbetet är att utvärdera föräldrars upplevelser av ett delprojekt som heter Viikari-gruppen. I examensarbetet framställs också utvecklingsförslag om Viikari-gruppens verksamhet till familjeservicen i S:t Karins stad.

Viikari-gruppen är en grupp för föräldrar som upplever att deras vardag med barnen är utmanande, vilket är en tillräcklig orsak för att få delta i Viikari-gruppen. Viikari-gruppens mål är att föräldrarna ska få referensstöd, att stärka interaktionen mellan barnen och föräldrarna samt öka föräldrarnas tilltro till sitt föräldraskap.

Det centrala ämnet i examensarbetet är utvärdering eftersom syftet är att utvärdera föräldrarnas upplevelser av Viikari-gruppens verksamhet. Frågeställningarna som besvaras i examensarbetet är: Hur utvärderar man ur ett brukarperspektiv? Hur har föräldrarna upplevt Viikari-gruppen? och Hur kan man förbättra och vidareutveckla Viikari-gruppens verksamhet? Datainsamlingsmetoder som används är frågeformulär och intervju. Resultaten från frågeformulären och intervjuerna presenteras i sju olika temakategorier. Utgående från resultaten har det framställts utvecklingsförslag till S:t Karins stad samt till framtida utvärderingsprocesser.

Språk: Svenska Nyckelord: Utvärdering, referensstöd, utvecklingsförslag, lågtröskel

OPINNÄYTETYÖ

Tekijät: Ida Eloranta, Fanny Ribäck & Heidi Sundholm

Koulutusohjelma ja paikkakunta: Det sociala området, Turku

Suuntautumisvaihtoehto/Syventävät opinnot: Socialpedagogiskt arbete

Ohjaajat: Gunilla Björklund & Susanne Davidsson

Nimike: Viikari-ryhmän toiminnan arviointi – Vanhempien kokemukset Kaarinan kaupungin osaprojekti Viikari-ryhmästä / En utvärdering av Viikari-gruppens verksamhet – Föräldrarnas upplevelser om delprojektet Viikari-gruppen i S:t Karins stad

Päivämäärä 5.5.2014 Sivumäärä 34 Liitteet 8

Tiivistelmä

Tämä opinnäytetyö sisältyy kahteen projektiin Familjehuset ja Det resilienta barnet. Opinnäytetyön toimeksiantajana on Kaarinan kaupunki. Opinnäytetyön tarkoituksena on arvioida vanhempien kokemuksia osaprojekti Viikari-ryhmästä. Opinnäytetyössä tuodaan myös esille kehitysehdotuksia Viikari-ryhmän toiminnasta Kaarinan kaupungin perhepalvelulle. Viikari-ryhmä on ryhmä vanhemmille, jotka kokevat, että heidän arkielämänsä lasten kanssa on haastavaa, mikä on riittävä syy osallistua Viikari-ryhmään. Viikari-ryhmän tavoitteena on, että vanhemmat saavat vertaistukea, että vuorovaikutusta vahvistetaan lapsen ja vanhemman välillä ja että lisätään vanhemman luottamusta omaan vanhemmuuteen. Tämän opinnäytetyön keskeinen aihe on arviointi, koska tarkoituksena on arvioida vanhempien kokemuksia Viikari-ryhmän toiminnasta. Opinnäytetyössä pyritään vastaamaan seuraaviin tutkimuskysymyksiin: Miten toimintaa arvioidaan käyttäjälähtöisesti? Miten vanhemmat ovat kokeneet Viikari-ryhmän? ja Miten Viikari-ryhmän toimintaa voidaan parantaa ja kehittää jatkossa? Menetelmät, joita käytetään tässä opinnäytetyössä tiedonkeruuseen, ovat kyselylomakkeet ja haastattelut. Kyselylomakkeiden ja haastattelujen tulokset julkaistaan seitsemässä eri teemakategoriassa. Saatujen tulosten avulla on luotu kehitysehdotuksia Kaarinan kaupungille, sekä tuleviin samankaltaisiin arviointiprosesseihin.

Kieli: Ruotsi Avainsanat: Arviointi, vertaistuki, kehitysehdotuksia, matalakynnys

BACHELOR'S THESIS

Author: Ida Eloranta, Fanny Ribäck & Heidi Sundholm

Degree Programme: Bachelor of Social Services, Åbo

Specialization: Social-pedagogical Work

Supervisors: Gunilla Björklund & Susanne Davidsson

Title: An evaluation of the Viikari-group's program – Parents' experiences of the part project Viikari-group in Kaarinan kaupunki / En utvärdering av Viikari-gruppens verksamhet – Föräldrarnas upplevelser om delprojektet Viikari-gruppen i S:t Karins stad

Date 5 May 2014 Number of pages 34 Appendices 8

Summary

This thesis is a part of the two projects Familjehuset and Det resilienta barnet and it is ordered by Kaarinan kaupunki. The purpose of this thesis is to evaluate parents' experiences of the part project named Viikari-group. In this thesis developmental suggestions are given to the family service in Kaarinan kaupunki concerning the Viikari-group's program. The Viikari-group is a group for parents whom experience their daily life with their children as challenging, which is a reason enough to take part in the Viikari-group. The aim of the Viikari-group is for parents to get support from other in the same situations, to strengthen the interaction between children and parents but also to increase parents' belief in their own parenthood.

The central subject in this thesis is evaluation because the purpose is to evaluate parents' experiences of the Viikari-group's program. The questions that will be answered in this thesis are: How to evaluate from a user's perspective? How has the parents experienced the Viikari-group? and How can the Viikari-group's program be improved and developed? The methods that have been used in the data acquisition are questionnaires and interviews. The results from the questionnaires and interviews will be presented in seven theme categories. From the results of the data acquisition has been created developmental suggestions and they were given to Kaarinan kaupunki and to future evaluation processes.

Language: Swedish

Key words: Evaluation, support group, developmental suggestions, low-threshold

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
2	Utvärdering.....	4
2.1	Utvärderingens betydelse.....	4
2.2	Brukare.....	6
2.3	Brukarorienterad utvärdering.....	7
2.4	Utvärdering av verksamheter.....	8
3	Metod.....	8
3.1	Utvärderingsprocessen.....	8
3.2	Frågeformulär.....	12
3.3	Intervju.....	13
3.4	Forskningsetik.....	14
3.5	Tillförlitlighet.....	18
3.6	Tillvägagångssätt för resultatredovisning och analys.....	21
4	Resultatredovisning och analys.....	22
4.1	Bakgrundsinformation och orsak till deltagande.....	22
4.2	Förväntningar och förberedelser inför Viikari-gruppen.....	23
4.3	Känslor kring deltagandet i Viikari-gruppen.....	23
4.4	Hemuppgifter och gruppdiskussioner.....	24
4.5	Vad Viikari-gruppen gett till föräldrarna.....	24
4.6	Referensstöd.....	25
4.7	Tankar om Viikari-gruppen.....	25
4.8	Granskning av undersökningen.....	26
5	Utvecklingsförslag.....	27
5.1	Utvecklingsförslag till Viikari-gruppen.....	27
5.2	Skribenternas egna utvecklingsförslag till Viikari-gruppens verksamhet.....	28
5.3	Utvecklingsförslag för utvärderingsprocessen.....	29
6	Avslutande diskussion.....	29
	Källförteckning.....	32
Bilaga 1	Litteraturdokumentation.....	1

Bilaga 2	Följebrev.....	6
Bilaga 3	Frågeformulär.....	7
Bilaga 4	Intervjufrågorna.....	9
Bilaga 5	Reklam för Viikari – gruppen	11
Bilaga 6	Viikari-gruppens verksamhetsprocess.....	12
Bilaga 7	Viikari-gruppens uppgifter under verksamheten.....	14
Bilaga 8	Diplom och bröstknapp	22

1 Inledning

Examensarbete är skrivet av tre skribenter. Examensarbetet ingår i två projekt ”Familjehuset” och ”Det resilienta barnet”. Familjehusets huvudmål är att utveckla, pröva och utvärdera resursförstärkande modeller, metoder och material inom barn- och familjearbete. Det resilienta barnet- projektets huvudmål är att utveckla resursförstärkande modeller, metoder och material samt utarbeta konkreta socialpedagogiska och resursförstärkande arbetsmaterial. Projektet samarbetar med S:t Karins stad år 2014 kring ett delprojekt som heter ”Viikari-gruppen”. (novia.fi).

Inom ramen för Kaste II- projektet ”Hyvinvoiva lapsi ja nuori” ingår S:t Karins stads familjeservice. Viikari-gruppen har sin grund i ”Olkari toiminta” och hör till familjeservicen i S:t Karins. Olkari är ett familjecenter som erbjuder snabb och intensiv hjälp till barn, unga och deras familjer. Familjearbetaren och en av Viikari-gruppens verksamhetsledare Pauliina Banauliker fungerar som kontaktperson i delprojektet och projektbeställaren är S:t Karins stad. (novia.fi; kaarina.fi).

Syftet med examensarbetet är att utvärdera två föräldrars upplevelser och erfarenheter av Viikari-gruppens verksamhet. I examensarbetet ges vidareutvecklingsförslag till familjeservicen i S:t Karins om hur verksamheten kan utvecklas i fortsättningen. Frågeställningarna i examensarbetet som besvaras är:

- Hur utvärderar man ur ett brukarperspektiv?
- Hur har föräldrarna upplevt Viikari-gruppen?
- Hur kan man förbättra och vidareutveckla Viikari-gruppens verksamhet?

Projektet Viikari-gruppen som ingår i de två projekten (Familjehuset och Det resilienta barnet) är uppdelat mellan nio studernaden inom utbildningsprogrammet i det sociala området. Indelningen av projektet Viikari-gruppen gjordes så att två projektgrupper koncentrerar sig på utvärdering av upplevelser gällande Viikari-gruppen och den tredje projektgruppen (Merilä, Nyberg och Sjöblom, 2014) koncentrerar sig på teori om utmanande barn. Detta examensarbete koncentrerar sig på föräldrarnas upplevelser av Viikari-gruppen. Orsaken till att examensarbetet koncentrerar sig bara på föräldrarna är för

att Viikari-gruppen är riktad mera till föräldrar. Den andra projektgruppen som utvärderar (Bergman, Magnusson och Vinberg, 2014) koncentrerar sig på både barnens och föräldrarnas upplevelser.

Den utvärdering som genomförs i examensarbetet är brukarorienterad utvärdering. Det betyder att brukarna, det vill säga i detta sammanhang föräldrarna som deltar i Viikari-gruppen är med och påverkar. Föräldrarna är med och påverkar genom att berätta sina upplevelser av verksamheten. Utvärderingen genomförs först genom ett frågeformulär och sedan intervjuas föräldrarna två gånger. Första gången intervjuas föräldrarna i mitten av Viikari-gruppens verksamhet och den andra gången i slutet av verksamheten. Utgående från svaren som fås från frågeformulären och intervjuerna görs en utvärdering för att S:t Karins stad ska kunna vidareutveckla Viikari-gruppens verksamhet.

Kaste I- projekt förverkligades åren 2007-2011. Det första Kaste- projektets huvudmålsättning var att öka delaktigheten och minska marginalisering, främja välmående, minska hälsoskillnader, öka servicens tillgänglighet och servicens kvalitet. Utifrån Kaste I-projektet framställdes en stor mängd olika verksamhetsmodeller och metoder. Man har också en större helhetsbild över all service. Med Kaste I- projektets riktlinjer avser man att styra utvecklingen inom social- och hälsovården och därför bör man fortsätta arbetet i hela landet. (Hastrup m.fl. 2013, s. 4, 17-18).

Kaste II- projektet förverkligas åren 2012-2015 och är en del av social- och hälsovårdsreformen. Med reformen vill man säkra jämlika social- och hälsovårdstjänster till befolkningen i hela Finland. Kaste II- projektet har två huvudmål. Första målet är att minska skillnaderna inom välmående och hälsa i Finland. Andra målet är att klientcentrerat ordna servicen och uppbyggnaden av denna inom social- och hälsovården. I alla nordiska länder förekommer ett behov av att förnya och förbättra barn- och familjeservicen. Det eftersom barnskyddsanmälningarna har ökat under de senaste åren, till exempel i S:t Karins har barnskyddsanmälningarna ökat med 84 % mellan åren 2009-2011. I hela Finland har även klienter och kostnader inom barnskyddet ökat. Utgående från de ökade barnskyddsanmälningarna kan man anta att barnfamiljer har någon sorts av problematik som bör åtgärdas. Tyngdpunkten är att istället för att åtgärda problemen förebygga och tidigt ingripa med hjälp av stöd. Enligt HYLEA-projektet (Hyvinvoiva lapsi ja nuori) som ingår i Kaste II-projektet finns det otillräckligt med förebyggande service inom barnskyddet. En stor del av barnen och de unga får inte så snabb och intensiv hjälp av de

nuvarande serviceformerna som de skulle ha behov av. HYLA-projektet omfattas av en lågtröskel- princip. Det vill säga att olika aktörer samarbetar med varandra, till exempel skolan och rådgivningen. HYLA-projektet strävar också till att öka tillgången till service och snabba upp processen. Dessutom strävar HYLA-projektet till att öka mångprofessionalitet inom servicen samt att förbättra delaktigheten hos bland annat familjer. (Social- och hälsovårdsministeriet 2014; kaarina.fi).

Viikari-gruppen har uppkommit för att man tidigt vill ingripa och förebygga framtida problem inom socialt arbete. Man vill också förebygga framtida marginalisering. Enligt Pauliina Banauliker har behovet även uppkommit för att barnskyddet och rådgivningen har önskat att ordna en sådan verksamhetsgrupp för att deltagarnas delaktighet i kommunen stärks. Gruppverksamheten är till nytta och minskar på barnskyddets kostnader. Dessa aspekter främjar en hållbar utveckling. Genom Viikari-gruppens verksamhet strävar man till att införa nya metoder som är resursförstärkande inom socialt arbete. Detta betyder implementering, det vill säga att man inför nya metoder i en fastställd verksamhet. Målet med Viikari-gruppen är att få referensstöd, stärka interaktionen mellan barn och föräldrar samt öka föräldrarnas tilltro till sitt föräldraskap. Referensstöd har en stor betydelse eftersom det kan hjälpa människor som är i särskilt svåra livsskeden. Referensstöd har också en stark förebyggande betydelse men det är viktigt att komma ihåg att referensstöd inte är en form av terapi. Med referensstöd menar man att två personer eller en grupp diskuterar om liknande upplevelser i svåra situationer. (Roselius & Sundell 2010, s. 14; Hundeide 2011, s.72; Laatikainen 2010, s.11-12; Personlig kommunikation med Banauliker 22.1.2014).

I Viikari-gruppen deltar sju familjer som frivilligt vill delta i verksamheten och som har barn i åldern under tre år upp till skolåldern. Denna åldersskillnad beror på att föräldrarna får ta med syskonen till Viikari-gruppen. Viikari-gruppens verksamhet pågår från och med 23.1–20.3.2014. Det vill säga Viikari-gruppen träffas allt som allt åtta gånger under nio veckors tid. Viikari-gruppen är en pilotgrupp som har en strukturerad verksamhetsplan (se bilaga 6). Viikari-gruppens teman följs noggrant men verksamhetsledarna skraddarsyr verksamhetens program efterhand. I Viikari-gruppens program ingår det både en barngrupp och en föräldragrupp, som gör skilda aktiviteter under verksamhetstiden. Om föräldrarna upplever att deras barn är utmanande eller att vardagen med barnet känns tung, är det en tillräcklig orsak för att delta i Viikari-gruppen. Föräldrarna kan få information om Viikari-gruppen till exempel från dagvården eller rådgivningen. Verksamheten

marknadsförs till daghemmen (se bilaga 5). (Personlig kommunikation med Banauliker 22.1.2014 & 27.1.2014).

Examensarbetet är uppbyggt i tre olika faser, den inledande fasen, mellanfasen och avslutande fasen. Den inledande fasen består av litteratursökning och i denna fas bestäms också datainsamlingsmetoderna. Mellanfasen består av planering av material, det vill säga frågeformulären, följbrevet och intervjufrågorna. Den avslutande fasen består av bearbetning och analys av det insamlade materialet samt utvecklingsförslag om Viikari-gruppens verksamhet till S:t Karins stad. Examensarbetet är uppbyggt så att teori presenteras först och sedan kopplas teorin till examensarbetet. Examensarbetet inleds med ett teorikapitel om utvärdering. Därefter presenteras metodkapitlet där bland annat de valda datainsamlingsmetoderna beskrivs. I metodkapitlet behandlas även forskningsetiken och tillförlitligheten. Efter metodkapitlet redovisas och analyseras resultaten av frågeformulären och intervjuerna i ett skilt kapitel. Kapitlet avslutas med en granskning av undersökningen. Slutligen presenteras ett kapitel om utvecklingsförslag som har framställts utgående från resultaten som analyserats. Avslutningsvis diskuteras examensarbetet kritiskt.

2 Utvärdering

I kapitlet beskrivs vad utvärdering är samt dess betydelse. I kapitlet definieras också begreppet brukare och vad det betyder i examensarbetet. Dessutom beskrivs vad brukarorienterad utvärdering är. Kapitlet avslutas med en beskrivning av hur man utvärderar en verksamhet.

2.1 Utvärderingens betydelse

Ordet utvärdering har flera definitioner och är därför inte ett helt klart begrepp. Utvärdering innebär att man bedömer något som har hänt eller som kommer att hända och om det har varit bra eller dåligt. Syftet med en utvärdering är att noggrant bedöma resultat och långsiktiga effekter av insatser som genomförts. I en utvärdering skiljer man på det värdefulla och det värdelösa. Vid en utvärdering ser man noggrant tillbaka på det som skett. Man bildar även en uppfattning om det som skett och värderar det. Syftet är dock inriktat mot framtiden. Det är viktigt att man vet varför man gör en utvärdering, vad det är som ska utvärderas och vilken nytta utvärderingen kommer att ha. Det ska också vara klart

vem det är som ska utvärdera och när utvärderingen ska ske. Målen är viktiga vid en utvärdering. Med målen avses vad man vill uppnå med utvärderingen. (Carlström-Hagman & Carlström 2012, s. 49, 53; Eriksson & Karlsson 2008, s. 27-28, 31-32).

Genom utvärdering framför man vilka goda och dåliga sidor något har. Den centrala betydelsen för begreppet utvärdering är att *värdera*. Genom att noggrant förbereda och planera utvärderingen ökar det dess värde. De personer som deltar i utvärderingen bör även känna förtroende för utvärderingen. Med det avser man att personerna som deltar i utvärderingen även bör känna att utvärderingen har någon nytta för dem samt att den känns betydelsefull. Utvärderingen bör heller inte upplevas som negativt betungande, det vill säga utvärderingen måste utföras smidigt. (Carlström-Hagman & Carlström 2012, s. 49-50).

Det finns olika sätt att utvärdera, bland annat kan det vara fråga om extern eller intern utvärdering, men det kan också vara en blandning av dessa två. Med extern utvärdering avser man en form av utvärdering som tar avstånd från det som ska utvärderas. Således är en intern utvärdering en form av utvärdering där utvärderaren står i nära kontakt med den eller det som ska utvärderas. Då man utvärderar gör man en beskrivning och värdering av ett program. Utvärderingar ingår i sammanhang som ska vara till nytta eller som kan tillämpas. Utvärderingar är även basen för beslut. (Eriksson & Karlsson 2008, s. 29, 211).

Eftersom utvärderingen sker på avstånd från Viikari-gruppen, är utvärderarna (skribenterna) i det här sammanhanget externa utvärderare. Utvärderingen som görs i examensarbetet ingår i ett nyttosammanhang då Viikari-gruppen har som mål att stärka växelverkan mellan barn och föräldrar. Dessutom vidareutvecklar S:t Karins stad verksamheten vidare för att främja familjers situationer.

Vid en utvärdering kan det dessutom finnas fyra problem som man kan behöva bearbetas. Det första problemet är *uppdragsproblemet* vilket betyder att man förstår vad som är syftet med utvärderingen. Uppdragsproblem betyder också att man förstår för vem utvärderingen görs samt vem som ska utföra den. Med *kunskapsproblemet* vill man ta reda på vilket förfarandesätt man ska använda för att ge en sann beskrivning av verksamheten i utvärderingen. Man behandlar också frågor kring till exempel urval, datainsamlingsmetoder och analys av insamlat material. *Bedömningsproblemet* innebär hur man bedömer värdet av den insamlade kunskapen. Sedan bestämmer man mot vad denna

bedömning görs, till exempel norm eller mål. *Funktionsproblem* betyder att man tar reda på hur utvärderingen kommer att användas. Man tar också reda på vad man vill uppnå med utvärderingen och vilket det egentliga resultatet är. (Eriksson & Karlsson 2008, s. 32-33).

Examensarbetets syfte med utvärderingen är klart, det betyder att det i det här fallet inte finns ett uppdragsproblem. Syftet med utvärderingen är att försöka samla in föräldrarnas upplevelser av Viikari-gruppen samt att ge utvecklingsförslag till S:t Karins stad. Utvärderingen görs för S:t Karins stad. Tillvägagångssättet för att få information av deltagarna är klart, det vill säga att datainsamlingsmetoderna är frågeformulär och intervju. Examensarbetet har alltså inte heller ett kunskapsproblem. Värdet av det insamlade materialet är av stor betydelse, eftersom deltagarna trots sitt knappa antal ändå ger tillräcklig respons till projektbeställaren för att kunna utveckla Viikari-gruppens verksamhet vidare. Informationen som fås är värdefull för utvärderingen så att man kan förbättra verksamheten. Funktionsproblem finns i examensarbetets utvärdering eftersom det egentliga resultatet och hur utvärderingen kommer att användas är ännu oklart.

2.2 Brukare

Om man är en *brukare* av någonting betyder det att man använder sig av offentliga anordningar, det vill säga att man är kund. Brukare kan vara till exempel en elev i skolan, en patient på sjukhus och en busspassagerare som åker buss. Dessutom har man i samhället börjat allt mer lägga vikt på att brukaren sätts i centrum och begreppet har blivit allt vanligare då man benämner personer som är i kontakt med olika instanser. Till exempel benämns föräldrar och klienter numera för brukare inom service. Då man utvärderar från ett *brukarperspektiv* betyder det att brukaren själv får bestämma samt får en chans att påverka sin egen situation. Då man samlar in brukarnas synpunkter av en verksamhet tar man i beaktande brukarens önskemål och upplevelser. För att någonting ska kunna förändra situationen för brukaren är det viktigt att han/hon uttrycker vad som bör göras. (Blom, Morén & Nygren 2011, s. 116; Eriksson & Karlsson 2008, s. 10; Freij 2012, s. 53).

I examensarbetet används brukare som en definition av föräldrarna som deltar i Viikari-gruppen. Ibland kallas brukarna också för deltagare beroende på syftet i meningen. Brukarnas synpunkter tas i beaktande i examensarbetet eftersom utvärderingen tar reda på deras upplevelser.

2.3 Brukarorienterad utvärdering

Man kan använda sig av olika typer av utvärderingar så som brukarorienterad utvärdering, brukarmedverkan i utvärdering, brukarutvärdering och brukarstyrd utvärdering. Då man utför en utvärdering orienterad mot brukare betyder det till exempel att man strävar till att fokusera på de behov och önskemål som brukarna har. Brukarorienterad utvärdering betyder att brukarna utifrån sina egna värderingskriterier får värdera någonting de varit med om. Brukarorienterad utvärdering kallas även för klientorienterad och målgruppriktad utvärdering. Brukarna kan vara till exempel individer eller en grupp i denna sorts utvärdering. (Blom, Morén & Nygren 2011, s. 27-28, 116-117).

Den utvärdering som använts i examensarbetet är brukarorienterad utvärdering. Orsaken till att denna typ av utvärdering valts är för att den är mest "föräldracentrerad" och således är mest lämplig i examensarbetet. Med föräldracentrerad/brukarorienterad utvärdering avser man en typ av utvärdering som fokuserar på föräldrarnas önskemål och upplevelser.

Det finns argument för och emot en brukarorienterad utvärdering. Ett argument för att använda sig av en brukarorienterad utvärdering är att brukarna då får en mera positiv syn på de verksamhetsansvariga och accepterar verksamheten bättre. Genom att man använder en brukarorienterad utvärdering får man ett mer pålitligt svar än om man skulle fråga endast de som är ansvariga för verksamheten eller servicen. Argument mot att använda brukarorienterad utvärdering är bland annat att den kan skapa missnöje hos brukarna. Om brukarna till exempel kräver någonting av verksamheten eller servicen men inte får det så kan missnöje skapas hos dem. Brukarna orkar kanske inte heller vara med i en utvärdering om de inte får någonting ut av det. (Blom, Morén & Nygren 2011, s. 118-119).

Brukarorienterad utvärdering som används i examensarbetet ger ett mer pålitligt svar eftersom föräldrarna tas i beaktande. Således kan föräldrarna påverka utvecklingen av Viikari-gruppens verksamhet. Skribenterna i examensarbetet är medvetna om argumenten för och emot denna typ av utvärdering och dessa argument har tagits i beaktande. Skribenterna har till exempel visat förståelse över att vissa föräldrar inte vill delta i en brukarorienterad utvärdering för att det är tidskrävande. Detta tydliggjordes genom att deltagandet i utvärderingen var frivilligt.

2.4 Utvärdering av verksamheter

Ett utvecklingsarbete behöver utvärdering eftersom det är en kritisk del av arbetet. Ett exempel på utvecklingsarbete är liknande verksamheter som Viikari-gruppen. När man utvärderar verksamheter är det bra om man frågar brukare hur de uppfattar verksamheten. Brukarna fungerar främst som ett föremål för observation som ger information åt utvärderaren. Utvärderingen av en pedagogisk verksamhet måste planeras noga, det vill säga man kan inte göra en impulsiv utvärdering. Då man utvärderar en pedagogisk verksamhet bör man känna till verksamhetens mål. (Carlström-Hagman & Carlström 2012, s. 49-50).

Utvärdering kan vara ett hjälpmedel och stöd i utvecklingen. Verksamheten kan genom en utvärdering bli mer tydlig för att man med hjälp av utvärdering verkligen kan se det som sker. Utvärderingens centrala mål är att kontrollera resultaten som verksamheten gett. Det andra målet är att få ett underlag för förändring och utveckling av verksamheten. Genom en utvärdering kan verksamheten utvecklas bland annat genom att man granskar hur målen uppnåtts samt processen för att uppnå målen. Verksamheten kan också utvecklas genom att man har kunskap om och förståelse för verksamhetens arbetssätt. Utvärderingen ger också framtida utvecklingsförslag. (Carlström-Hagman & Carlström 2012, s. 52, 54, 61).

3 Metod

Kapitlet inleds med en utförlig beskrivning om utvärderingsprocessen. I utvärderingsprocessen beskrivs de tre faser som examensarbetet är indelat i. I kapitlet tas även upp de två datainsamlingsmetoderna som använts i examensarbetet, det vill säga frågeformulär och intervju. Dessa datainsamlingsmetoder strävade till att få information av deltagarna som bestod av ett sampel på två personer. I kapitlet lyfts även fram forskningsetiska aspekter och arbetets tillförlitlighet. Avslutningsvis presenteras tillvägagångssätt för resultatredovisning och analys.

3.1 Utvärderingsprocessen

Examensarbetets utvärderingsprocess har valts att redogöras i tre faser. De tre faserna är inledande fasen, mellanfasen och avslutande fasen. I examensarbetet har skribenterna

strävat till att noggrant skriva om utvärderingens olika steg och själva processen, vilket ökar examensarbetets tillförlitlighet.

Den **inledande fasen** började med litteratursökning av teori inom ämnet. Det visade sig att teorin som först hittades om ämnet inte var relevant för examensarbetet, se litteraturdokumentationen (bilaga 1). Detta eftersom den teori som hittades var om utmanande barn i allmänhet vilket är någonting som endast den tredje projektgruppen (Merilä, Nyberg & Sjöblom, 2014) skriver om. Examensarbetets ämne var utvärdering och därför ändrades litteratursökningens sökord till bland annat *utvärdering*. Andra sökord som användes var bland annat *enkäter* och *intervju* eftersom de ansågs vara relevanta för ämnet. Litteratursökningen gjordes bland annat via bibliotek, nätsidor och sökmotorer (Google). Efter hittad relevant teori påbörjades teoriskrivningen inom examensarbetet. Teorin var relevant eftersom den bland annat gav svar på en av frågeställningarna i examensarbetet. I den inledande fasen av utvärderingsprocessen diskuterades även datainsamlingsmetoder.

Datainsamlingsmetoderna som valdes att användas i examensarbetet var frågeformulär och intervjuer. Frågeformulär valdes som en datainsamlingsmetod i examensarbetet för att kontaktpersonen inom detta projekt (Pauliina Banauliker) önskade det för att få inledande information om deltagarnas orsaker till deltagande i Viikari-gruppen. Intervju som datainsamlingsmetod valdes för att få så mycket information som möjligt av deltagarna eftersom det är lättare att prata än att skriva. Tillsammans med Pauliina Banauliker kom man överens om att det för varje projektgrupp skulle finnas endast en skribent som skulle fungera som kontaktperson då man kontaktar henne. Pauliina Banauliker skickade per e-post verksamhetsplanen och information om verksamhetens program.

Efter litteratursökningen påbörjades **mellanasen**. I mellanasen påbörjades planeringen av frågeformuläret. Frågeformuläret och följebrevet planerades tillsammans med den andra projektgruppen som hade utvärdering som uppdrag (Bergman, Magnusson & Vinberg, 2014). Både följebrevet och frågeformuläret är på finska eftersom deltagarna är finskspråkiga. De båda projektgrupperna som hade som uppgift att utvärdera Viikari-gruppens verksamhet hade som mål att göra frågeformuläret så tydligt och klart som möjligt för deltagarna. Frågeformuläret (se bilaga 3) inleddes med en kort beskrivning över hur deltagarna ska fylla i frågeformuläret. Det fanns även en ruta där deltagarna skulle kryssa i om de ger tillstånd till deltagande för att få ett skriftligt medgivande. I frågeformuläret informerades deltagarna även att intervjuerna kommer bandas in på en

bandspelare. Det framgick också att det bandade materialet förstörs efter att det har använts för examensarbetet. Skribenten som valdes till kontaktperson till Pauliina Banauliker fungerade även som kontaktperson till deltagarna, det vill säga om deltagarna hade några frågor kunde de kontakta denna person. I frågeformuläret fanns även några rader där deltagarna fick ange sina kontaktuppgifter om de så ville för framtida intervjuer. Frågeformuläret innehöll sex (6) olika öppna frågor. Med öppna frågor avses att svaret kan skrivas i fritext. Ett frågeformulär med öppna frågor valdes för att det skulle underlätta för deltagarna att svara på frågorna så fritt som möjligt. Frågorna till frågeformuläret framställdes utgående från Pauliina Banaulikers önskemål om hurudan förhandsinformation som verksamhetsledarna ville ha. Frågorna gällde bland annat orsaken till varför deltagarna sökt sig till Viikari-gruppen, vilka förväntningar deltagarna har och hur deltagarna har förberett sig inför Viikari-gruppen.

Från relevant teori hittades även information om framställande av frågeformulär där det framgick att man bör ha ett följebrev bifogat med frågeformuläret. Därefter framställdes även ett följebrev (se bilaga 2). Modellen till följebrevet togs från sidorna 39-40 i Göran Ejlertssons bok – Enkäten i praktiken, en handbok i enkätmetodik som är skriven år 2005. Följebrevets layout bestod av Yrkeshögskolan Novias pärmsida och officiella logo samt social- och hälsovårdens mångprofessionella logo som togs från Novias hemsida. I följebrevet presenterades skribenterna inom projekt, undersökningens syfte, allmän information om undersökningens förlopp och kontaktuppgifter till skolans projektansvarige samt en skribents kontaktuppgifter. I följebrevet framgick också att deltagandet i undersökningen är frivillig och om man ville fick man returnera frågeformuläret anonymt. Dessutom framgick det i följebrevet att deltagarnas identiteter inte i något skede av undersökningen kommer att avslöjas, det vill säga att materialet behandlas konfidentiellt. I följebrevet motiverades också varför deltagandet är viktigt för undersökningen.

För att underlätta fastställandet av intervjuerna bifogades det även en tidtabell för intervjuer där deltagarna kunde kryssa i en lämplig tid som passade dem. Denna tidtabell bifogades för att ge konkreta datum till deltagarna, vilket även underlättade för skribenterna. Frågeformuläret, följebrevet och tidtabellen skickades till Pauliina Banauliker som sedan fick i uppgift att ge de vidare till deltagarna. Efter att deltagarna fyllt i frågeformulären och tidtabellerna gav Pauliina Banauliker dem personligen till skribenterna. Efter att skribenterna fått tillbaka frågeformulären och tidtabellerna lästes de igenom av skribenterna och sedan kunde intervjuerna börja planeras.

Efter att frågeformulären och tidtabellerna lästs igenom togs det kontakt med deltagarna som angett sina kontaktuppgifter i frågeformulären. Föräldrarna kontaktades endera per e-post eller telefon där skribenterna presenterade sig själva ännu tydligare. Samtidigt bestämdes tid och plats för den första och andra intervjun som skulle hållas två veckor senare. Efter att tidpunkterna var utsatta påbörjades planeringen av intervjufrågorna och hur intervjuerna skulle genomföras. Intervjufrågorna gjordes separat från den andra projektgruppen som hade som uppgift att utvärdera Viikari-gruppens verksamhet (Bergman, Magnusson & Vinberg, 2014). Viikari-gruppens målsättningar fungerade som utgångspunkt då frågorna planerades. Bland annat frågades det av deltagarna om de tyckte att Viikari-gruppen var en så kallad ”lågtröskel-grupp”. Anledningen till att denna fråga ställdes tas upp i examensarbetets inledning som är på sidan två (2) (HYLA-projektet). Eftersom det framkom i Viikari-gruppens verksamhetsplan att deltagarna hade hemuppgifter ville skribenterna även fråga deltagarna hur hemuppgifterna har fungerat i praktiken. Dessutom planerades frågor som gällde känslor om Viikari-gruppen och frågor som gällde gruppdiskussionerna. Till första intervjutillfället framställdes 11 frågor (se bilaga 4, s. 9). Frågorna skrevs på svenska men översattes sedan till finska före intervjun. Inför intervjuerna lånades en bandspelare från Yrkeshögskolan Novia. Skribenterna förberedde sig inför den första intervjun genom att fördela frågorna mellan varandra för att få en jämn arbetsfördelning och för att få en flytande diskussion med deltagaren.

En vecka efter första intervjutillfället påbörjades planeringen av de andra intervjufrågorna. Med den andra intervjuns frågor ville skribenterna ta reda på deltagarnas slutliga känslor och tankar om Viikari-gruppen. Det framställdes nio (9) nya frågor till det andra intervjutillfället (se bilaga 4, s. 10). Efter första intervjun ville skribenterna få ytterligare information som inte framgick vid det första intervjutillfället. Dessutom kanske deltagarnas tankar om Viikari-gruppen hade ändrats efter den första intervjun. Frågorna behandlade bland annat tankar om hur deltagarna känner sig då Viikari-gruppen avslutas, vad Viikari-gruppen har gett deltagarna och vad de lärt sig samt utvecklingsförslag som deltagarna föreslog. Deltagarna kontaktades före intervjutillfället hölls för att bekräfta tiden och platsen för intervjun. Till den andra intervjun hade skribenterna med sig samma bandspelare som tidigare och förberedelserna inför andra intervjun gjordes på samma sätt som inför den tidigare intervjun, det vill säga intervjufrågorna fördelades mellan skribenterna. Efter att intervjuerna avslutats poängterades det för deltagarna att deras deltagande i undersökningen har varit av stor betydelse för vidareutveckling av Viikari-gruppens verksamhet.

I den **avslutande fasen** av utvärderingsprocessen bearbetades och analyserades det insamlade materialet från både frågeformulären och intervjuerna. Den avslutande fasen innehåller också utvecklingsförslag. Efter att frågeformuläret hade fyllts i av föräldrarna lästes de ifyllda formulären igenom och renskrevs sedan fråga för fråga. Sedan gick skribenterna igenom intervjuerna genom att spela upp materialet. Först bearbetades och renskrevs den första intervjun fråga för fråga och på samma sätt bearbetades och renskrevs den andra intervjun. Tematisering av frågorna och svaren valdes för att tydliggöra resultaten ytterligare. Tematiseringen skedde så att skribenterna gjorde en innehållsanalys av data som insamlats. Det vill säga att skribenterna gick igenom alla frågorna som ställts i frågeformulären och vid intervjutillfällena och därifrån plockades liknande frågor ihop med varandra. Teman valdes sedan utgående från de sammanställda frågorna och resulterade i sju (7) olika teman. Eftersom frågorna varierade var det ibland en utmaning att hitta lämpliga teman. Skribenterna har strävat till att bilda en så förståelig ordningsföljd på teman som möjligt så att läsaren lätt ska kunna hänga med i examensarbetets text, till exempel är det första temat bakgrundsinformation.

Efter att de olika teman framställts påbörjades resultatredovisningen och analysen. Eftersom samplet i undersökningen var två deltagare bestämdes det att resultatredovisning och analys skulle läggas under samma kapitel. Resultaten redovisades och analyserades sedan tema för tema, det vill säga enligt de sju (7) valda teman som nämnts tidigare i kapitlet. Varje underrubrik i kapitel 4 motsvarar ett tema förutom underrubriken 4.8 som är en granskning av undersökningen. Varje tema inleds med tillhörande frågor och sedan kommer deltagarnas svar samt skribenternas analys av svaren. Utgående från de svar som fåtts av deltagarna framställdes utvecklingsförslag till verksamheten. Dessutom framställs skribenternas egna utvecklingsförslag som inte baserade sig på deltagarnas åsikter. Utvecklingsförslagen och uppkomsten av dessa kan läsas i kapitel 5.1. Frågeformulären förstördes genom att sätta dem igenom en dokumentförstörare. Det bandade materialet raderades från bandspelaren och datorn.

3.2 Frågeformulär

Språket i frågeformulären ska vara lättläst eftersom informanten (de som svarar på frågeformulären) bör kunna läsa och förstå de förväntningar som krävs av dem. Vid valet av frågeformulärens form är det viktigt att man har problemformuleringen i fokus. Man kan skicka frågeformulären per post, e-post, SMS, besökare, tidningar och telefonintervju

med enkäter. Frågorna i frågeformulären kan vara både öppna eller slutna. Ifall frågorna är öppna får informanten fritt svara på frågorna med egna ord, medan om frågorna är slutna ska informanten kryssa i ett färdigt lagt alternativ. (Carlström-Hagman & Carlström 2012, s. 207-211).

Vid uppläggning av ett frågeformulär är det viktigt att tydliggöra hur informanten ska besvara frågorna. Man bör se till att det inte till exempel finns ledande frågor eller att man inte har frågor som kan tolkas på fel sätt. Frågeformuläret ska vara välplanerat, lätt och rymligt. Det ska finnas tillräckligt med utrymme för skrivandet ifall att man har öppna frågor. Det bör finnas ett följebrev till informanterna då man skickar frågeformuläret per post eller via någon annan person. I följebrevet ska ingå bland annat vem som har lagt upp frågeformuläret, namnet på undersökningen, undersökningens syfte, information om hur man kommer att skydda anonymiteten, uppgifter om hur man får mera information om undersökningen (till exempel e-post adress), det ska innehålla tack till deltagandet och undertecknas med en läslig underskrift. (Carlström-Hagman & Carlström 2012, s. 214-215).

Språket i frågeformuläret var lättförståeligt. Frågeformuläret var kort, koncist och strukturerat. Frågeformuläret skickades per e-post till Pauliina Banauliker och frågorna i formuläret var öppna och det fanns mycket utrymme för text. Det framställdes också ett följebrev som skickades tillsammans med frågeformuläret. För mer detaljerad information se **mellanfaset** i 3.1.

3.3 Intervju

En intervju består av tre roller; en intervjuare, en informant och en observatör, som alla kommunicerar med varandra. Via intervjun kan man uttrycka bland annat attityder, upplevelser och värderingar. Intervjuaren ställer under intervjun planerade frågor till informanten och sedan tolkar intervjuaren svaret. (Jacobsen 1993, s. 10-11).

När intervjuaren möter informanten uppkommer vissa föreställningar om den andra personen. Dessa kan vara medvetna eller omedvetna och vissa av föreställningarna baseras bland annat på känslor, fakta och aningar. För att utföra en bra intervju bör man vara förberedd men man ska ändå vara färdig att improvisera. Ju mer planerad intervjun är desto bättre lyckas improvisationerna. Då man förbereder intervjun bör man ta ställning till vissa

saker; bland annat vad intervjun ska handla om och vilken bakgrundsfakta man har till sitt förfogande. Det är viktigt att man anpassar språket till informanten. Som intervjuare måste det använda språket i intervjun tas i beaktande eftersom språket varierar beroende på de personer som ingår i intervjun. Det är viktigt att veta vilket budskap man förmedlar samt varför man valt att använda sig av denna metod (intervju). Intervju som metod används då man vill få fram åsikter, attityder och upplevelser. Det är mycket som kan gå fel i en intervju och resultatet är inte alltid det man förväntat sig. Intervjuer görs inte om det finns ett effektivare sätt att få fram det budskap man vill ha. Dessutom bör man veta var och när intervjun äger rum. (Jacobsen 1993, s. 70, 175-176, 178, 182).

Informanten kan alltid avbryta deltagandet i forskningen fastän personen redan gett sitt samtycke. När man använder sig av en bandspelare vid intervjun bör man be om tillstånd. Det är viktigt att man berättar hur materialet ska behandlas och förstöras. Informanten kan tycka att inspelningen känns obehaglig, då borde forskaren fundera ut om informanten själv får trycka på paus-knappen när han eller hon vill. (Mäkinen 2006, s. 94-95).

Intervjufrågorna skrevs i ett Word-dokument så att frågorna skulle vara lätta att redigera vid behov. Syftet med frågorna var att ta reda på hur Viikari-gruppens verksamhet enligt föräldrarna fungerat och hur de upplevt verksamheten. Skribenterna var beredda på att improvisera, till exempel om någon av skribenterna glömde att fråga en relevant följdfråga så framförde någon annan av skribenterna den. Intervjuerna var planerade på så sätt att det fanns en arbetsfördelning mellan skribenterna. Skribenterna hade förväntat sig att deltagarna skulle uttrycka mer kritik om Viikari-gruppen men det framkom knappt någon kritik. Planeringen av intervjufrågorna och annan relaterad information hittas i **mellanasen** som finns i 3.1.

3.4 Forskningsetik

Etik handlar om vad som är rätt och fel samt vad som är gott och ont. Principer, värderingar och ideal ingår också i etiken (Riksomfattande etiska delegationen inom social- och hälsovården: ETENE publikationer 2. 2001). Social- och hälsovårdens verksamhet baserar sig på respekt för människovärdet och människan. Till det ingår bland annat mänskliga och grundläggande rättigheter samt friheten att själv få välja. Deltagarens samtycke och delaktighet i serviceformen krävs. Det är viktigt att deltagaren och den professionella har en god växelverkan eftersom det skapar förtroende och ärlighet. Till god

växelverkan ingår även att deltagaren får sin röst hörd. Etiskt hållbara beslut bör utgöra grunden för utvecklingen av verksamhet inom social- och hälsovården. Dessa beslut bör vara realistiska bland annat med tanke på resurser. Då man gör en etisk utvärdering är det viktigt att tänka på att som professionell inom social- och hälsovården endast göra sådant som man själv även skulle godkänna att andra gör. Det vill säga man möter sina medmänniskor på samma sätt som man själv vill bli bemött. Det är viktigt att komma ihåg att de beslut man fattar alltid gäller en människa. (Riksomfattande etiska delegationen inom social- och hälsovården: ETENE publikationer 33. 2011, s. 5-6, 33).

Skribenternas utgångspunkt var att ta hänsyn till deltagarna och förstå att de kan ha olika sorters problem i vardagen. Skribenterna ville även skapa en god växelverkan mellan deltagarna genom att vara respektfulla vid till exempel intervjutillfällena. Deltagarna fick själva välja vad de ville berätta och frågor som rörde deltagarnas privatliv ställdes inte. Således blev deltagarnas röster hörda.

Inom forskning finns det tre etiska principer vilka är forskningspersonernas självbestämmande rätt, undvikande av skador och personlig integritet och dataskydd. Med självbestämmande rätt avser man bland annat att deltagande i forskning är frivilliga. Vid en forskning bör de som deltar ge sitt samtycke för deltagande. Samtycket kan göras skriftligt eller muntligt. Samtycket kan även fås på andra sätt, till exempel om personen svarat på ett frågeformulär eller gått med på en begäran om intervju så har han/hon gett sitt samtycke till forskningen. De som deltar i forskningen kan när som helst avbryta sitt deltagande men man får ändå använda de uppgifter och material som deltagaren redan gett, till exempel i frågeformuläret. Vid en forskning bör man ge detaljerad information till deltagarna. Således präglas öppenhet. Man bör berätta för deltagaren vad deltagandet i forskningen kommer att betyda i praktiken och hur länge den kommer att pågå, bland annat då man gör en intervju eller skickar ut ett frågeformulär. Informationen omfattas av bland annat forskarens kontaktuppgifter, materialinsamling och hur materialet kommer att användas. (Forskningsetiska delegationen 2009, s.5-7).

Deltagande i examensarbetets undersökning var frivilligt och deltagarna gav sitt samtycke till att delta. Samtycket gjordes skriftligt på frågeformuläret. Deltagarna informerades muntligt om att de kan avbryta sitt deltagande när de vill. Det gavs även information om undersökningen och dess förlopp i följebrevet som skickades till deltagarna. Det

informerades vid intervjutillfällena till deltagarna att allt material kommer att förstöras efter användning.

Med undvikande av skador avser man bland annat de som deltar i forskningen kan drabbas av missförstånd och skador. Till exempel kan det ske i samband med materialinsamlingen och då forskningen presenteras. Forskarna bör bemöta deltagarna respektfullt. Forskningsfrågor eller teman kan upplevas på olika sätt hos olika människor. En del människor kanske inte reagerar alls medan andra människor kan reagera starkt på samma fråga eller tema. Då man sparar och använder konfidentiella uppgifter bör man som forskare vara systematisk och noggrann. Sekretessen bör även beaktas. Då man presenterar forskningen och dess resultat bör man tänka på att inte presentera dem på ett fördomsfullt eller kritiserande sätt. Man bör även tänka på att inte framställa resultaten på ett respektlöst och stigmatiserande sätt, eftersom det kan medföra skadliga följder för deltagarna i forskningen. Det är därför viktigt att framställa resultaten så rättvist som möjligt ur olika synvinklar. Forskaren ansvarar för att publicera resultaten på ett etiskt korrekt sätt. (Forskningsetiska delegationen 2009, s. 8-9)

En del av frågorna som ställdes till deltagarna i examensarbetets undersökning kan eventuellt ha skapat olika slags känslor hos deltagarna. Till exempel fråga åtta (8) som ställdes vid andra intervjutillfället (se bilaga 4, s.10). Den åttonde frågan handlade nämligen om hur det känns att Viikari-gruppen avslutas samt varför det känns så. Deltagarna kände sig lite ledsna över att Viikari-gruppen avslutas. Skribenterna strävade till att hålla resultatredovisningen så neutral som möjligt, det vill säga att inte presentera resultaten på ett fördomsfullt eller kritiskt sätt.

Personlig integritet och dataskydd är en viktig forskningsetisk princip. Enligt Finlands grundlag är integritetsskyddet en garanterad rättighet. Den viktigaste delen av integritetsskyddet är dataskyddet. Integritetsskyddet kan delas in i tre olika delar: 1) skyddande av det insamlade materialet och hur det ska hållas konfidentiellt, 2) hur materialet ska sparas och förstöras och 3) forskningspublikationer. Man får inte riskera deltagarnas integritetsskydd genom att till exempel spara materialet som insamlats på ett oansvarigt sätt. Om man inte behöver deltagarnas personuppgifter då man analyserar det insamlade materialet ska de identifierbara uppgifterna förstöras eller raderas. Materialet bör dessutom förstöras efter användning om man inte söker arkiveringslov till materialet (Mäkinen 2006, s. 148). Det finns även begränsningar i bearbetning, användning och

sparande av forskningsmaterialet. Man bör endast använda det insamlade materialet för forskningens syfte och mål. Forskaren har tystnadsplikt och får inte avslöja deltagarens känsliga uppgifter. Då man presenterar resultat i publikationer eller gör en forskningspublikation ska man inte i de flesta fall presentera deltagarnas namnuppgifter så att de kan identifieras. (Forskningsetiska delegationen 2009, s. 10-12).

Frågeformulären förvarades i ett slutet kuvert under tiden då de inte var i användning. Det insamlade materialet från intervjuerna bevarades på en USB-sticka som en av skribenterna ansvarade för. Allt det insamlade materialet användes endast till examensarbetet. Deltagarnas namnuppgifter eller andra känsliga uppgifter avslöjas inte i resultaten. Det söks inte arkiveringslov till materialet. Det har gjorts ett uppdragsavtal med uppdragsgivaren S:t Karins stad och handledaren från Yrkeshögskolan Novia där det framgår att studerandena och uppdragsgivaren har sekretessplikt som gäller i fem år (inta.novia.fi). Det betyder att studerandena och uppdragsgivaren hemlighåller all konfidentiell information.

Ifall forskningen sker i en verksamhet måste man ha tillstånd för att utföra forskningen. De medverkande myndigheterna ska i förväg kontaktas för att få tillståndet beviljat. Om det finns andra parter i verksamheten bör man av dessa få tillståndet beviljat, till exempel av föräldrarna. Deltagarna i forskning blir enkelt identifierade i en mindre grupp och det bör forskarna ta i beaktande. Man bör berätta för deltagarna syftet med forskningen. Det är också viktigt att deltagarna får veta vad deras roll i forskningen är och vad det medför. Deltagarna måste få veta att deras deltagande i forskningen är frivilligt. Forskarna måste garantera att deltagarnas information inte används till något annat än till den forskning som de gett sitt samtycke till. Eftersom forskning alltid är frivilliga är det viktigt att motivera deltagarna till att delta. Man kan bland annat tydliggöra för deltagarna att deras deltagande i forskningen är viktigt för att man ska få ett så trovärdigt resultat som möjligt. (Patel & Davidson 2003, s. 60-61).

Examensarbetet är ett beställningsarbete av S:t Karins stad, det betyder att det redan finns tillstånd till att utföra undersökningen. För att få forskningspersonernas samtycke fanns det en ruta i frågeformuläret (se bilaga 3) där de kunde kryssa i om de ville delta. Eftersom Viikari-gruppens deltagare lätt kan identifieras nämns inte personuppgifter eller någonting om deras personliga liv i undersökningen, detta för att behålla anonymiteten. I följebrevet (se bilaga 2) klargjordes att deltagandet är frivilligt, syftet med undersökningen och

motivering till varför deltagandet är viktigt. Vid intervjutillfällena klargjordes ännu att undersökningen enbart tar reda på hur personen upplevt Viikari-gruppen.

Man måste berätta för deltagarna hur de kan ta del av resultaten. Man kan till exempel berätta för deltagarna var resultaten kommer att publiceras. Om deltagarna företräder en verksamhet kan man ha ett möte med deltagarna där man fastställer resultaten för deltagarna. Man kan också göra en sammanfattning av resultaten som skickas till eller ges åt deltagarna. När resultaten redogörs bör man ta i beaktande all information man fått, det vill säga att man inte får lämna bort något. Det är därför viktigt att man antecknar allt som sker under utförandet av forskningen. Det är viktigt att anteckna om någonting särskilt händer eller om forskningen inte fungerar som man förväntat sig. (Patel & Davidson 2003, s. 61).

Det diskuterades med Pauliina Banauliker om att deltagarna i undersökningen kunde ta del av resultaten vid ett tillfälle som hålls under en gemensam tidpunkt som passar för alla parter. Om tillfället förverkligas, så presenteras analysen och resultaten av datainsamlingen till alla parter. Vid tillfället presenteras utvecklingsförslag för att verksamheten ska kunna vidareutvecklas.

3.5 Tillförlitlighet

Målet med en undersökning är alltid att minimera de dilemman som angår validitet och reliabilitet. Validitet och reliabilitet betyder att man kritiskt granskar det resultat man fått från undersökningen, det vill säga om det går att lita på resultatet. Validitet betyder att forskaren mäter det som ska mätas. För att ange tillförlitligheten och användbarheten av en forskning används begreppet reliabilitet. Vid genomförande av en forskning är det viktigt att man vet vad man ämnar undersöka, det vill säga man bör veta att man har en god validitet. Forskningen bör även ha en god reliabilitet, det vill säga att man bör veta att forskningen görs på ett tillförlitligt sätt. Både reliabilitet och validitet bör tas i beaktande i en forskning. Man granskar även kritiskt det insamlade datas kvalitet. Det vill säga man granskar bland annat den interna och externa validiteten. (Jacobsen 2007, s. 156; Patel & Davidson 2003, s. 98-99; Ejvegård 2003, s. 70 & 73).

Med intern validitet avses om resultaten man fått kan anses vara riktiga. Huruvida resultaten är felaktiga eller riktiga är beroende på många olika aspekter. Man kan

kontrollera om resultaten är riktiga bland annat genom att kritiskt gå igenom resultaten. Vid granskning av intern validitet så kontrolleras ifall man lyckats uppnå det man ville uppnå. De mest centrala delarna i en undersökningsprocess granskas alltså i den kritiska granskningen. Till exempel kan man kritiskt granska ifall man intervjuat rätt människor samt den information som fått av dem. Vid en granskning av intern validitet kan även ingå en kritisk granskning av analysfasen. Det vill säga man granskar bland annat om det man förmedlat till läsaren samt tematiseringen reflekterar data som insamlats. Med extern validitet avses ifall de iakttagelser man fått från undersökningen kan generaliseras från de enheter man undersökt till andra som man inte har undersökt. Det vill säga att de resultat man fått överenskommer med alla enheter. Med enheter menar man människor som till exempel deltagare i en intervju. (Jacobsen 2007, s. 156-157, 159, 166).

Examensarbetet har granskats genom att bland annat gå igenom resultaten som fått från undersökningen. Skribenterna har kontrollerat att syftet har uppnåtts så som man ville att det skulle. Hela processen har kritiskt granskats i kapitel 6 som är en avslutande diskussion. Valet av enheter, det vill säga de som deltog i intervjuerna kunde inte påverkas eftersom deltagandet var frivilligt. Det som resultaten gett kan man inte generalisera med de deltagare i Viikari-gruppen som valde att inte delta i undersökningen.

Man bör även ifrågasätta om den undersökning man gjort är reliabel. Resultaten i en undersökning kan påverkas av olika faktorer i undersökningen, till exempel kan relationen mellan den undersökta och undersökaren påverka resultatet under processen för datainsamling. Exempelvis kan resultatet påverkas av den så kallade intervjuareffekten. Det betyder att den intervjuade personen påverkas av intervjuaren. Till exempel kan den intervjuade personen påverkas av hur intervjuaren talar, är klädd, kroppsspråket och utseende. Om intervjuaren verkar ointresserad kan resultatet påverkas på ett annat sätt än om intervjuaren verkar vara intresserad av det som den intervjuade personen berättar. Undersökaren bör ta hänsyn till intervjuareffekten och om det kan ha påverkat resultatet. (Jacobsen 2007, s. 169-170).

Skribenterna i examensarbetet som intervjuade deltagarna har varit intresserade av ämnet och det som deltagarna hade att säga. Kroppsspråket antas inte heller ha påverkat relationen mellan den intervjuade personen och skribenterna som intervjuade. Skribenterna var professionellt klädda och använde ett vårdat språk som deltagarna förstod.

Man bör även ta hänsyn till kontexteffekten som kan uppstå beroende på den plats var man samlat in informationen, till exempel den plats som intervjuen ägt rum på. Kontexten kan vara naturlig eller onaturlig om den intervjuade personen intervjuas på en plats som känns ovan för honom/henne kan man säga att det är en onaturlig kontext. Ett exempel på en kontext som kan vara onaturlig är den intervjuade personens arbetsplats. Ifall det är en onaturlig kontext kan det enligt forskning skapa problem. Exempelvis kan den intervjuade personen påverkas av miljön de är i genom att det bland annat betar sig på ett annorlunda sätt än vanligt. Därmed rekommenderas det en naturlig kontext. En naturlig kontext kan vara ställen där de intervjuade personerna befinner sig dagligen, till exempel de intervjuade personernas hem. Det finns dock negativa aspekter med dessa ställen. Till exempel om man intervjuer personerna hemma kan det vara svårt att få lugn och ro eftersom det finns ofta olika störningsmoment i hemmet så som till exempel de övriga familjemedlemmarna. Det finns både positiva och negativa aspekter med såväl naturlig som onaturlig kontext och därför bör man avväga valet av intervjuplatsen mellan flera olika faktorer. Ifall man väljer att ha intervjun på en onaturlig kontext är det viktigt att man skapar tillit till den som ska bli intervjuad. Det är också av stor betydelse ifall de intervjuade personerna blivit meddelade på förhand om intervjun eller om den kommer överraskande. Ifall de intervjuade personerna blivit meddelade på förhand kan de förbereda sig bättre inför intervjun och situationen. Det kan också finnas skillnader beträffande resultaten ifall intervjun har skett mitt på dagen eller sent på kvällen. Den intervjuade personen kan bland annat i vissa fall inte koncentrera sig lika bra på kvällen så som på dagen samt att motivationen kan vara bättre under dagtid. (Jacobsen 2007, s. 171-172).

Skribenterna träffade deltagarna som skulle intervjuas på en offentlig plats som deltagarna själva valde. Den ena offentliga platsen där skribenterna träffade en av deltagarna hade några negativa aspekter eftersom det fanns störningsmoment i bakgrunden. Därför kan platsen beskrivas som en onaturlig kontext, vilket kunde ha bidragit till att deltagaren eventuellt inte kunde koncentrera sig lika bra som om intervjun skulle hållits på en naturlig kontext. Intervjun med den andra deltagaren hölls på en mera naturlig kontext som var bekant för deltagaren att vistas på. Dock fanns det i denna kontext några störningsmoment så som andra familjemedlemmar som fanns i bakgrunden då intervjun hölls. Intervjuerna hölls vid båda tillfällena under dagtid vilket inte borde ha påverkat motivationen.

När man använder sig av enkäter eller frågeformulär är det svårt att kontrollera tillförlitligheten på förhand. Det man kan göra för att kontrollera tillförlitligheten är att

garantera att informanten uppfattar det som forskaren vill få fram. Det kan vara bra att prova enkäten eller frågeformuläret på förhand så att man ser att det uppfattas som man önskar. Frågeformulärets reliabilitet vet man inte före den besvarats. För att få en kvantifierad reliabilitetskontroll så kan till exempel två personer skriva ut samma stycke ur en intervju som bandats in på bandspelare. Sedan kollar man skillnaderna i de två utskrifterna. Dålig inspelningskvalitet kan påverka på sådant sätt att man hör eller tolkar det som sägs fel. Validiteten i en intervju är svårare att fastställa än reliabiliteten. (Patel & Davidson 2003, s. 102; Kvale & Brinkmann 2009, s. 200-201).

Frågeformulären som gjordes i examensarbetets undersökning testades inte på utomstående före det skickades till Pauliina Banauliker. Eftersom examensarbetsprocessen var snabb och intensiv så fanns det inte tid för att testa frågeformuläret på någon utomstående. Med det avses att skribenterna var tvungna att skapa frågeformulären och skicka dem på samma dag som Pauliina Banauliker var på besök för första gången (22.1.2014). Dock kunde man se från de insamlade frågeformulären att deltagarna uppfattat frågorna så som skribenterna förväntade sig. Därför antas frågeformulären ändå ha varit reliabla. Efter intervjuerna bearbetades det bandade materialet genom att alla tre skribenter i examensarbetet lyssnade och pausade det bandade materialet. Skribenterna skrev inte upp enskilt vad intervjupersonen hade sagt. Istället skrev alla tre skribenter i examensarbetet tillsammans en bearbetad version av det bandade materialet.

3.6 Tillvägagångssätt för resultatredovisning och analys

Då man redovisar bör man även ta med internt bortfall. Det vill säga om någon låtit bli att svara på en fråga eller svarat otydligt. Före man gör en analys presenterar man resultatet. Med det avses att man gör en beskrivning skriftligt i form av tabell, figur eller någon annan valfri form som man väljer beroende på vilket sätt man vill redovisa resultaten. Då man redovisar resultat är det viktigt att man disponerar kapitlena i det skriftliga arbetet. Det lönar sig inte att redovisa resultaten fråga för fråga eftersom det kan leda till skev helhetsuppfattning. Det kan vara skäl att ha flera underrubriker där rubrikerna berättar vad kapitlet handlar om. (Patel & Davidson 2003, s. 133; Nyberg 1999, s. 90).

Även om resultatredovisningen och analysen i examensarbetet är i samma kapitel, så presenteras resultaten före analysen. Resultaten presenteras i skriftlig form. För att få en

helhetsuppfattning av resultaten så har det i examensarbetet valts att presentera resultaten i underrubriker, det vill säga teman.

Då man gör en analys tar man upp data som uppkommit under arbetets gång. Man strävar till att hitta de faktorer som kan ha påverkat varandra. Författarnas egna tankar utgör basen för analysen. I analysen kan man komma med utvecklingsförslag om det var arbetets syfte samt hur man kommit fram till förslagen. (Björklund & Paulsson 2012, s. 49).

Examensarbetet skulle även komma med utvecklingsförslag till S:t Karins stad. Utvecklingsförslagen har valts att sättas i ett skilt kapitel för att tydliggöra dem eftersom det är en av de mest betydande delarna i examensarbetet. I kapitel 5 tas utvecklingsförslag upp utgående från vad Viikari-gruppens deltagare har angett, men även skribenternas egna förslag framställs.

4 Resultatredovisning och analys

Kapitlet innehåller redovisning och analys av det insamlade materialet från frågeformulären respektive intervjuerna. Resultaten redovisas i sju (7) olika teman, se närmare information om tematisering i kapitel 3.1. Eftersom samplet i examensarbetets undersökning blev två familjer valdes det att analysen och resultatredovisningen skulle läggas ihop i samma kapitel. Eftersom deltagandet i undersökningen var frivillig så kunde inte samplet påverkas eller väljas. Kapitlet avslutas med granskning av undersökningen.

4.1 Bakgrundsinformation och orsak till deltagande

I det första temat behandlas frågorna gällande bakgrundsinformation om Viikari-gruppens verksamhet; *Varifrån har ni fått höra om Viikari-gruppen?* och *Varför har ni sökt er till Viikari-gruppen?* samt vad som väckte deltagarnas intresse till deltagande; *Vad väckte ert intresse för att delta i Viikari-gruppen?*

Det visade sig att deltagarna hade fått information om Viikari-gruppen från barnets dagvårdsgrupp. En av deltagarna hade också fått information om Viikari-gruppen från en familjedagvårdare. En deltagare sökte sig till Viikari-gruppen för att det skulle vara en trevlig hobby tillsammans med barnet samt för att få vänner för diskussion och eventuella långvariga vänner. Den främsta orsaken till att deltagarna hade sökt sig till Viikari-gruppen

var ändå för att få referensstöd och stöd i vardagen. Det nämndes att en deltagare hade fått e-post från barnets daghem om Viikari-gruppen och således väcktes intresset hos denna deltagare. Eftersom Viikari-gruppen hölls varje torsdag väcktes intresset hos en deltagare och för denna deltagare sågs Viikari-gruppen även som en chans att få prata ut om sina tankar samt slappna av.

4.2 Förväntningar och förberedelser inför Viikari-gruppen

Följande frågor som behandlas i temat är *Vad förväntar ni er av Viikari-gruppens verksamhet?*, *Hur förberedde ni er inför Viikari-gruppens första träff? Om ni gjorde det, hur?*, *Har ni förberett ert barn inför Viikari-gruppens träff? Om ni har, hur?* och *Hur kändes den första träffen i Viikari-gruppen? Motsvarade Viikari-gruppen era förväntningar?*

Deltagarnas förväntningar av Viikari-gruppen var att få bra diskussioner, nya synvinklar, idéer och stöd för att underlätta vardagsproblem samt referensstöd. Deltagarna förberedde sig olika inför Viikari-gruppens första träff, en del kom med ett öppet sinne medan andra kom oförberedda och kände sig nervösa. Det fanns olikheter i hur deltagarna hade förberett sina barn inför den första träffen. En deltagare hade förberett barnen inför första träffen medan andra inte hade gjort det. Deltagarna hade ansett att första träffen motsvarat deras förväntningar samt att det var bra då de övriga deltagarna varit så öppna och personalen varit trevlig. För en deltagare hade Viikari-gruppens första träff genast hjälpt deltagarens vardag. En deltagare nämnde att det var bra att de andra deltagarna pratade om sina problem med de ”riktiga namnen”.

4.3 Känslor kring deltagandet i Viikari-gruppen

I temat behandlas väckta känslor kring deltagandet i Viikari-gruppen. Frågorna var följande; *Hur har det känts att delta i Viikari-gruppen? Har Viikari-gruppen väckt några känslor hos er?*, *Har deltagandet i Viikari-gruppen varit en lättnad? Hur?*, *Hur har det känts att komma till Viikari-gruppen? Lätt/svårt?*, *Har Viikari-gruppens känts som en ”lågtröskel-grupp”?* och *Hur känns det att Viikari-gruppen avslutas? Varför känns det så?*

Det hade känts lätt för båda deltagarna att komma till Viikari-gruppen, bland annat tack vare den goda andan i Viikari-gruppen. Medkänsla hade väckts hos en av deltagarna då de

alla kämpar med samma vardagliga saker. Deltagarna tyckte att deltagandet i Viikari-gruppen varit en lättnad eftersom det var en trevlig grej, samt för att man fick komma ut bland andra människor. Dock ansåg en deltagare att det varierar från person till person hur lätt det kändes att delta i Viikari-gruppens verksamhet. Deltagarna tyckte att Viikari-gruppen var en ”lågtröskel-grupp” och att det var synd att Viikari-gruppen avslutades. En deltagare påpekade att det kändes som om man precis kommit igång med verksamheten. En annan deltagare ansåg att det kommer att kännas tomt då verksamheten avslutats men var ändå tacksam över att ha deltagit.

4.4 Hemuppgifter och gruppdiskussioner

Frågorna som behandlas i temat är; *Vad har ni tyckt om hemuppgifterna?, Har ni deltagit i gruppdiskussionerna? Hur har det känts? Om inte, varför? och Har Viikari-gruppens diskussionsämnen varit till nytta? På vilket sätt?*

Deltagarna tyckte att hemuppgifterna hade varit till nytta. Hemuppgifterna hade väckt tankar hos deltagarna, bland annat tankar om deras föräldraskap. En deltagare påpekade att hemuppgifterna stödde Viikari-gruppens verksamhet. Diskussionerna hade känts meningsfulla och Viikari-gruppen hade känts trygg. Det hade känts lätt att diskutera i Viikari-gruppen och om någon annan hade varit av en annan åsikt hade det tagits emot väl. En av deltagarna litar på att det som diskuterats under gruppdiskussionerna hålls inom Viikari-gruppen. En deltagare tyckte att diskussionsämnena varit till nytta nu och även för framtiden. En annan deltagare påpekade att endast hälften av ämnena varit till nytta. Deltagarna tycker diskussionstiden kunde varit längre.

4.5 Vad Viikari-gruppen gett till föräldrarna

Följande frågor som behandlas i temat är; *Har Viikari-gruppen på ett konkret sätt hjälpt er i vardagen, i så fall hur? Vad har Viikari-gruppen gett er familj? och Har ni lärt er några nyttiga kunskaper som ni kan anpassa till vardagen? Om ni har, vilka?*

Deltagarna ansåg att de hade fått hjälp och råd i sin vardag. En av deltagarna hade lärt sig att inte alltid förbjuda barnet, eftersom barn måste få prova på olika saker för att lära sig. Deltagaren har också lärt sig att se styrkorna hos sig själv som förälder och barnets positiva sidor. Det egna föräldraskapet upplevdes hos en deltagare vara på väg mot rätt riktning.

Detta tack vare det stöd, nya tankar och de erfarenheter som deltagaren fått från de övriga i Viikari-gruppen. En av deltagarna ansåg att Viikari-gruppen blivit en hobby och man fick en möjlighet att komma bort från kaoset hemma. Deltagaren förstår nu varför barnen beter sig på det sätt som de gör. Viikari-gruppen hade gett en deltagare nya förhållningssätt som kunde anpassas till vardagen.

4.6 Referensstöd

I temat behandlas frågor om referensstöd som deltagarna i Viikari-gruppen har upplevt; *Har ni fått referensstöd från andra föräldrar? Hur har det känts?* och *Har ni fått bestående referensstöd av de andra föräldrarna?*

Deltagarna önskade att få referensstöd av andra föräldrar vilket de även fick. De har bland annat startat en Facebook-grupp där de dagligen har kontakt med varandra och de tror och önskar att referensstödet blir bestående. Deltagarna i Viikari-gruppen har bestämt träffar utanför verksamheten som kommer att ske efter att verksamheten avslutats. En av deltagarna tyckte det var bra att man fick referensstöd av andra föräldrar för att det inte alltid behöver vara en självklarhet. En av deltagarna betonade särskilt att man inte kände sig ensam i sin situation då det fanns andra deltagare i Viikari-gruppen med liknande problem.

4.7 Tankar om Viikari-gruppen

I det sista temat tas dessa frågor upp; *Hur har ni fått er tidtabell att passa med Viikari-gruppens tidtabell?, Har antalet träffar med Viikari-gruppen varit tillräckliga? Om inte, vad skulle vara ett lämpligt antal träffar?, Är det något ni skulle vilja ändra i Viikari-gruppen?, Saknades något från Viikari-gruppens verksamhet? Vad?, Kan ni rekommendera Viikari-gruppen till andra föräldrar? Varför?* och *Har ni några andra tankar?*

Viikari-gruppens tidtabell hade varit lämplig för deltagarna. En av deltagarna betonade särskilt att det var bra att tidtabellen var flexibel, ifall man inte hann till matstunden kunde man komma lite senare. Deltagarna hade upplevt matstunden som trevlig och den uppskattades. En annan deltagare betonade väldigt starkt att det var bra då man fick ta med sina barn till verksamheten. Deltagarna tyckte antalet träffar med Viikari-gruppen var för

få. En deltagare föreslog att verksamheten kunde ha pågått hela våren men att man inte nödvändigtvis skulle behöva träffas varje vecka. Medan en annan deltagare nämnde att Viikari-gruppen verksamhet kunde pågå under en fyra månaders period.

Endast en av deltagarna ansåg att samlingen i början av verksamheten borde anpassas till barn i alla åldrar. Medan en annan deltagare ansåg att det inte saknades någonting rent konkret från verksamheten men deltagaren måste planera om sina torsdagar. Deltagaren påpekade ändå att mängden deltagare och personal var passlig. Deltagarna skulle gärna rekommendera verksamheten till andra föräldrar i samma situation för att man får referensstöd och tips. En deltagare betonade särskilt att verksamheten varit en av veckans höjdpunkter. Deltagaren nämnde också att Viikari-gruppen var exakt det som behövdes. En annan deltagare betonade också att det är superbra att grupper som denna ordnas och hoppas att liknande verksamheter ordnas i framtiden. Deltagaren tycker inte att det är någon självklarhet att man orkar med vardagen som förälder och anser även att det är sällsynt att denna sorts verksamhet är gratis.

Viikari-gruppens mål var att få referensstöd av andra, stärka interaktionen mellan barn och föräldrar samt öka föräldrarnas tilltro till sitt föräldraskap. Referensstödet har uppnåtts genom diskussioner och tankeutbyten med andra föräldrar. Diskussionerna har även stärkt föräldrarnas tilltro till sitt föräldraskap genom att de märkt att de inte är ensamma med sina problemsituationer i vardagen. Interaktionen mellan barnen och föräldrarna har stärkts genom de gemensamma aktiviteterna under verksamheten. Utgående från resultaten verkar Viikari-gruppen vara en fungerande serviceform. Även om Viikari-gruppens mål enligt deltagarna uppfylldes finns det möjligheter för utveckling av verksamheten.

4.8 Granskning av undersökningen

Det är viktigt att man också gör en kritisk granskning efter en utförd undersökning. Genom att utföra en kritisk granskning kan man upptäcka gjorda fel i undersökningen och lära sig av dem. Man kan exempelvis kontrollera att syftet är tydligt och klart genom hela examensarbetet. Dessutom kan man fråga sig om den valda metoden var lämplig och skulle man i ett senare skede använda samma metod. (Björklund & Paulsson 2012, s. 51).

Det finns några aspekter i examensarbetets undersökning som kunde granskas kritiskt och eventuellt förbättras. Syftet med undersökningen som skrevs i följebrevet var vagt och det

skulle ha kunna förklarats tydligare. Några frågor i frågeformuläret var en aning ledande, till exempel fråga fem (5) och sex (6), (se bilaga 3, s. 8).

En del frågor vid intervjutillfällena var ledande, vilket kan ha resulterat i att deltagarna svarat så som de trodde att skribenterna (utvärderarna) ville att de skulle svara. En av frågorna vid första intervjutillfället var även lätt att misstolka (se bilaga 4, s. 9 fråga 3) eftersom deltagarna inte visste hur de skulle svara på frågan. Ibland måste frågorna förklaras ytterligare eller så var man tvungen att ställa en följdfråga. Vid ett av intervjutillfällena var miljön också bullrig vilket gjorde att ljudupptagningen med bandspelaren försvårades. Vid uppspelningen av det insamlade materialet var det emellan därför svårt att uppfatta vad deltagaren sade. Genom den kritiska granskningen har skribenterna lärt sig att det är viktigt att planera frågorna i ett tidigt skede före intervjuerna. Intervjuerna borde också ha genomförts på en mer tystlåten plats.

5 Utvecklingsförslag

Utgående från resultaten framställs utvecklingsförslag till S:t Karins stad. Först framställs de förslag till utveckling som deltagarna i Viikari-gruppen har gett genom sina svar. Därefter framställs egna förslag och idéer som framkommit under den avslutande fasen av arbetsprocessen. Avslutningsvis ges även utvecklingsförslag för hela utvärderingsprocessen.

5.1 Utvecklingsförslag till Viikari-gruppen

Viikari-gruppens verksamhet kunde enligt deltagarna ha pågått en längre tid. Utvecklingsförslaget baserar sig på de svar man fått från deltagarna vid andra intervjutillfället (se bilaga 4, s. 10). Deltagarna föreslog att det kunde vara flera träffar med Viikari-gruppen under en längre period, till exempel en hel vårtermin eller flera månader. Det nämndes även att tiden för gruppdiskussionerna och fria diskussionerna kunde få vara längre än den utsatta tiden (45 minuter). Utvecklingsförslaget baserar sig på fråga sju som ställdes vid andra intervjutillfället (se bilaga 4, s. 10). Skribenterna föreslår bland annat att diskussionstiden skulle förlängas till exempel till 1 ½ timme (90 minuter). Det föreslogs dessutom att samlingen i början av verksamheten kunde anpassas så att den är lämplig för barn i alla åldrar. Eventuellt kunde det skapas två skilda barngrupper där barnen skulle

delas in i lämpliga åldersgrupper. Men det kräver mera resurser eftersom det behövs mera personal till förfogande.

5.2 Skribenternas egna utvecklingsförslag till Viikari-gruppens verksamhet

Projektgrupperna som fick i uppdrag att utvärdera deltagarnas upplevelser av Viikari-gruppen fick bakgrundsinformation (föräldrarnas kön, antal barn och barnens ålder) av Banauliker. Utgående från bakgrundsinformationen antogs det att Viikari-gruppen var väldigt kvinnodominerande. Det kunde vara skäl att fundera på varför männen inte varit intresserade av att delta i Viikari-gruppen. Föreslagsvis kunde man fundera på hur man kunde fånga männens intresse för liknande verksamheter. Eventuellt kunde det utvecklas en liknande verksamhet för bara män, där verksamhetsledarna enbart skulle vara män.

Det framkom i samband med intervjuerna att deltagarna inte fått tillräckligt tydlig information om Viikari-gruppens program vilket kunde ha varit en orsak till att en av deltagarna hade varit nervös för att träffa Viikari-gruppen. Deltagarna hade varit osäkra vilken typ av verksamhet det handlade om. Det framkommer inte tydligt i reklamen (se bilaga 5) för Viikari-gruppen att verksamheten är ämnad för utmanande barn och deras föräldrar. Reklamen kunde därmed utvecklas vidare med mer tydlig information. Reklamen upplevdes av utomstående som otydlig, det vill säga att det fattas någon form av relevant information om Viikari-gruppen. Med det avses att man kunde förklara mer ingående vad till exempel referensgrupp betyder i praktiken.

Ytterligare ett utvecklingsförslag kunde vara någon form av virtuell plattform. Det med tanke på att deltagarna själva skapat en Facebook-grupp, vilket tyder på att deltagarna eventuellt kunde uppskatta en sådan serviceform. Till skillnad från Facebook-gruppen skulle den virtuella plattformen vara professionellt handledd. Det vill säga deltagarna skulle ha möjlighet att få fortsatt professionellt stöd med sina vardagliga problem. Men denna serviceform passar kanske inte alla. Det med tanke på att en av deltagarna i undersökningen tyckte det var bra att få komma bort från kaoset hemma. Kontakten med handledarna kunde ske via videosamtal eller chatfunktion. Alla deltagare på den virtuella plattformen skulle även kunna skriva inlägg i ett forum. Den virtuella plattformen skulle vara endast för Viikari-gruppens deltagare och de professionella handledarna. Det betyder att det skulle vara en skyddad virtuell plattform med användarnamn och lösenord.

Ett annat utvecklingsförslag kunde vara någon form av uppföljning med Viikari-gruppens deltagare. Det vill säga de professionella handledarna skulle träffa hela Viikari-gruppen till exempel efter ett halvår för att se hur föräldrarnas situation ändrats. Det skulle upprätthålla den hållbara utvecklingen. Med hållbar utveckling syftar man på Kaste II-projektet och dess mål. Till exempel kunde uppföljningen ske på samma plats där Viikari-gruppens träffar hållits förut. Programmet kunde vara liknande som det varit under Viikari-gruppens verksamhet. Programmet skulle dock skilja sig på det sättet att temat skulle vara återförening. Med det avses att deltagarna skulle få diskutera och få blicka tillbaka på det förgångna. Barnen skulle kunna ha en lekfull aktivitet under föräldrarnas diskussionstid. Det skulle kunna bjudas på kaffe, saft och kex i slutet av träffen för att skapa en trevlig stund tillsammans med både föräldrar, barn och verksamhetsledarna.

5.3 Utvecklingsförslag för utvärderingsprocessen

Eftersom metoden var utvärdering så finns det utvecklingsförslag för själva utvärderingsprocessen. Första utvecklingsförslaget är att man eventuellt kunde ha fått vara med under planeringskedet av Viikari-gruppen. Det eftersom skribenterna (utvärderarna) eventuellt kunde komma med ytterligare idéer eller förslag till verksamheten. Vid planeringskedet kunde skribenterna ha fått informera sitt intresse till deltagande i Viikari-gruppens verksamhet. Det vill säga med deltagande menas att skribenterna få besöka Viikari-gruppen då de har verksamhet. Till exempel då Viikari-gruppen höll sin första träff. Då kunde skribenterna fått presentera sig inför Viikari-gruppen samt presentera utvärderingsprocessen för examensarbetet. Det antas att det även kunde ha varit ett sätt att få mera deltagare att delta i undersökningen eftersom skribenterna skulle "få ett ansikte". Det kan antas vara den största orsaken till att samplet blev så litet. Skribenterna kunde då även känna sig mera involverade i Viikari-gruppens verksamhet.

6 Avslutande diskussion

Syftet med examensarbetet var att utvärdera föräldrarnas upplevelser och erfarenheter av Viikari-gruppens verksamhet, i detta fall var det två föräldrar som deltog. Frågeställningarna i examensarbetet som besvarades var *Hur utvärderar man ur ett brukarperspektiv? Hur har föräldrarna upplevt Viikari-gruppen? och Hur kan man förbättra och vidareutveckla Viikari-gruppens verksamhet?*

Eftersom föräldrarnas upplevelser och erfarenheter av Viikari-gruppens verksamhet har utvärderats och analyserats kan man påstå att syftet med examensarbetet och undersökningen har uppfyllts. Den första frågeställningen besvarades med hjälp av litteratur om ämnet (se kapitel 2.3). Från den relevanta litteraturen har skribenterna i examensarbetet läst sig in på ämnet utvärdering som är den centrala delen i examensarbetet. Den andra frågeställningen besvarades med hjälp av olika datainsamlingsmetoder, det vill säga frågeformulär och intervjuer. Från frågeformulären och intervjuerna fick skribenterna den information som behövdes för att besvara hur föräldrarna hade upplevt Viikari-gruppen. Den tredje frågeställningen besvarades genom de olika svar och förslag som deltagarna gett. Se hur man kan förbättra och vidareutveckla Viikari-gruppens verksamhet i framtiden i kapitel 5.

I början av examensarbetsprocessen hade skribenterna en aning svårigheter med att hitta lämplig litteratur inom ämnet eftersom skribenterna var lite på ”villovägar” när det gällde rätt litteratur. Skribenterna hade nämligen antagit att de skulle fokusera på ämnet utmanande barn medan det i själva verket var utvärdering som var examensarbetets centrala del. Efter att skribenterna upptäckte att de fokuserat på fel ämne så fann de sedan den rätta litteraturen enkelt och smidigt.

De datainsamlingsmetoder som valdes att användas var frågeformulär och intervju eftersom de ansågs vara mest lämpliga för denna sorts undersökning. Frågeformuläret var ytterst lämpligt som datainsamlingsmetod eftersom den på ett enkelt sätt gjorde det tydligt för skribenterna vem som ville delta i undersökning. I samband med det fick skribenterna även deltagarnas kontaktuppgifter. Eftersom frågeformuläret inte enbart skulle ha räckt till för att få så mångsidiga svar som möjligt av deltagarna så valdes även intervju som datainsamlingsmetod. Skribenterna läste in sig på ovannämnda datainsamlingsmetoder för att utförandet skulle bli så professionellt som möjligt. Intervjuerna fyllde ut var frågeformulären inte räckte till. Enligt skribenterna var frågeformulär och intervju bästa möjliga datainsamlingsmetoder som kunde användas i en sådan undersökning. Eftersom examensarbetsprocessen var intensiv så var skribenterna tvungna att snabbt utforma frågor till frågeformulären och intervjuerna, vilket har både negativa och positiva aspekter. Dels var det positivt eftersom man fick mycket till stånd under en kort tid. Men dels var det negativt för att frågorna som framställdes i vissa fall blev ledande och frågorna blev inte heller alltid så genomtänkta vilket skribenterna märkte i efterhand. Fastän examensarbetsprocessen var intensiv så fungerade undersökning bra eftersom de resultat

som skribenterna ville ha uppnåddes. Med det avses att man ändå fick ett tillräckligt deltagarantal samt att varje respons som fåtts av föräldrarna var värdefull.

Utgående från resultaten som fåtts från undersökningen kan man summera att Viikari-gruppens verksamhet har fungerat på ett gynnsamt sätt i allmänhet. Det eftersom deltagarna i Viikari-gruppen varit nöjda med att de deltagit samt att de rekommenderar Viikari-gruppen till andra föräldrar i liknande situationer. Deltagarna föreslog även att Viikari-gruppens verksamhet skulle kunna vara under en längre period, vilket tyder på att Viikari-gruppen måste ha varit omtyckt av deltagarna. Enligt deltagarna hade Viikari-gruppen varit ett sätt att få referensstöd av andra föräldrar i samma situation, vilket gjorde att deltagarna märkte att de inte är ensamma i sin situation. Referensstödet resulterade senare i en Facebook-grupp som deltagarna i Viikari-gruppen skapade. Där kan deltagarna diskutera dagligen med varandra om sina tankar och bekymmer samt ge varandra stöd. Enligt deltagarna i Viikari-gruppen var diskussionstiden knapp och det är ett viktigt resultat med tanke på framtida utveckling av Viikari-gruppens verksamhet. Man kan därmed anta att deltagarna skulle vilja och behöva tala ut mera om sina problem med andra och professionella. Genom Viikari-gruppen upplevde deltagarna även att de fick tilltro till sitt föräldraskap samt att interaktionen med barnet blev bättre. Deltagarna ansåg även att de fått tips om hur de kan gå tillväga i vardagen efter att Viikari-gruppen avslutats.

Ifall man skulle göra en liknande undersökning så bör man ha klart för sig vad det centrala i undersökningen är. I examensarbetets undersökning var det centrala ämnet utvärdering då syftet var att utvärdera föräldrarnas upplevelser av Viikari-gruppens verksamhet. Man bör planera utvärderingens alla skeden, det vill säga hur man kommer att utföra den i praktiken. Till exempel är det bra att i ett tidigt skede planera både frågorna till frågeformulären och intervjuerna. Det kan även vara bra att pröva på förhand hur frågorna uppfattas av utomstående. Avslutningsvis kunde man säga att syftet med undersökningen uppnåddes på ett önskvärt sätt.

Källförteckning

Björklund, M. & Paulsson, U. (2012). *Seminarieboken – att skriva, presentera och opponera*. Lund: Studentlitteratur.

Blom, B., Morén, S. & Nygren, L. (2011). *Utvärdering i socialt arbete – utgångspunkter, modeller och användning*. Stockholm: Natur & Kultur.

Carlström-Hagman, L-P. & Carlström, I. (2012). *Metodik för utvecklingsarbete och utvärdering*. Lund: Studentlitteratur.

Ejlertsson, G. (2005). *Enkäten i praktiken – En handbok i enkätmetodik*. Lund: Studentlitteratur.

Ejvegård, R. (2003). *Vetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur.

Eriksson, B G. & Karlsson, P-Å. (2008). *Att utvärdera välfärdsarbete*. Stockholm: Gothia Förlag.

Forskningsetiska delegationen. (2009). *Etiska principer för humanistisk, samhällsvetenskaplig och beteendevetenskaplig forskning och förslag om ordnande av etikprövning*. Helsingfors.

<http://www.tenk.fi/sv/anvisningar-och-publikationer> (hämtat 29.4.2014).

Freij, B. (2012). *Evidens i praktiken – grundbok i evidensbaserat socialt arbete*. Stockholm: Gothia.

Hastrup, A., Hietanen-Peltola, M., Jahnukainen, J. & Pelkonen, M. (2013). *Lasten, nuorten ja lapsiperheiden palvelujen uudistaminen – Lasten kaste -kehittämistyöstä pysyväksi toiminnaksi*. Tammerfors: Juvenes print – Suomen Yliopistopaino Oy.

Hundeide, K. (2011). *Sociokulturella ramar för barns utveckling - Barns livsvärldar*. Lund: Studentlitteratur.

HYLA-projektet:

http://www.kaarina.fi/lapset_ja_nuoret/lapset/fi_FI/kaste/ (hämtat 23.4.2014).

Jacobsen, D.I. (2007). *Förståelse, beskrivning och förklaring – introduktion till samhällsvetenskaplig metod för hälsovård och socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur.

Jacobsen, K.J. (1993). *Intervju: Konsten att lyssna och fråga*. Lund: Studentlitteratur.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.

Laatikainen, T. (2010). *Vertaistoiminta kannattaa*. Inkeroinen: SOLVER palvelut Oy.

Lundahl, U. & Skärvad, P-H. (1999). *Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer*. Lund: Studentlitteratur.

Mäkinen, O. (2006). *Tutkimusetiikan ABC*. Helsingfors: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Nyberg, R. (1999). *Skriv vetenskapliga uppsatser och avhandlingar – med stöd av IT och internet*. Vasa: Edutime.

Patel, R. & Davidson, B. (2003). *Forskningsmetodikens grunder – Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur.

Riskomfattande etiska delegationen inom social- och hälsovården (ETENE). (2001). *Gemensam värdegrund, gemensamma mål och gemensamma principer för hälso- och sjukvården*. Helsingfors: Social- och hälsovårdsministeriet.

http://www.etene.fi/sv/material/publikationer/2_2001 (hämtat 29.4.2014).

Riskomfattande etiska delegationen inom social- och hälsovården (ETENE). (2011). *Den etiska grunden för social- och hälsovården*. Helsingfors: Social- och hälsovårdsministeriet.

<http://www.etene.fi/sv/material/publikationer/publikation33> (hämtat 29.4.2014).

Roselius, M. & Sundell, K. (2010). *Att förändra socialt arbete: forskare och praktiker om implementering*. Stockholm: Gothia Förlag.

S:t Karins stad. (2014). Olkkari verksamhet:

https://www.kaarina.fi/lapset_ja_nuoret/lapset/fi_FI/olkkari/ (hämtat 14.1.2014).

Social- och hälsovårdsministeriet (2014). Servicestruktur reformen:

http://www.stm.fi/sv/under_arbete/utvecklingsprojekt/servicestrukturreformen (hämtat 9.1.2014).

Social- och hälsovårdsministeriet. (2014). Kaste II -projektet:

http://www.stm.fi/vireilla/kehittamisohjelmat_ja_hankkeet/kaste (hämtat 9.1.2014).

Yrkeshögskolan Novia – Intra. (u.å):

<https://intra.novia.fi/> (hämtat 29.4.2014).

Yrkeshögskolan Novia. (u.å.) Det resilienta barnet:

<http://www.novia.fi/FoU/projekt/aldres-halsa-och-livsvillkor/fou-projekt-det-resilienta-barnet/> (hämtat 28.1.2014).

Yrkeshögskolan Novia (u.å). Familjehuset:

<http://www.novia.fi/FoU/projekt/aldres-halsa-och-livsvillkor/fou-projekt-familjehuset/> (hämtat 28.1.2014).

Bilaga 1 Litteraturdokumentation

Datum	Sökord/plats	Träffar	Relevant hittad litteratur
7.1.2014	Karlsson/Bibliotek	93st	Anknytning – Om att tolka samspelet mellan föräldrar och små barn. (Karlsson 2008).
10.1.2014	Utvärdera/Bibliotek	5st	Att utvärdera socialt arbete. (Morén 1996). Att utvärdera välfärdsarbete. (Eriksson & Karlsson 2008). Att utvärdera: organisation, verksamhet, personal. (Kylén 2010).
10.1.2014	Explosiva barn/ Bibliotek	3st	Att bemöta explosiva barn. (Greene & Ablon 2012). Explosiva barn. (Greene & Gerland 2007).
10.1.2014	Greene/Bibliotek	47st	Tulistuva lapsi: uusi lähestymistapa helposti turhautuvien ja joustamattomien lasten ymmärtämiseen ja kasvattamiseen. (Greene 2006).

13.1.2014	Vägledande samspel/Bibliotek	0st	-
13.1.2014	Intervju/Bibliotek	4st	Intervju: konsten att lyssna och fråga. (Jacobsen 1993).
14.1.2014	Ablon/Bibliotek	2st	Treating explosive kids: the collaborative problem-solving approach. (Ablon & Greene 2006).
14.1.2014	De otroliga åren/ Bibliotek	1st	De otroliga åren: en handledning i problemlösning för föräldrar till barn mellan två och åtta år. (Webster – Stratton 2007).
14.1.2014	Haastavat lapset/ Bibliotek	15st	Mitä minä teen tämän lapsen kanssa? Haastavan lapsen kasvatus. (Viljamaa 2013).
14.1.2014	Beteendeproblem/ Nätsida	69 900st	Barn som utmanar - Barn med ADHD och andra beteendeproblem. (Socialstyrelsen 2010).

22.1.2014	Att förändra socialt arbete/Bibliotek	1st	Att förändra socialt arbete: forskare och praktiker om implementering. (Roselius & Sundell 2008).
22.1.2014	Utvärdering i socialt arbete/Bibliotek	7st	Utvärdering i socialt arbete – utgångspunkter, modeller och användning. (Blom, Morén & Nygren 2011).
23.1.2014	Arviointi/Bibliotek	50st	Arviointi ja asiantuntijuus. (Eräsaari 1996).
24.1.2014	Enkäter/Bibliotek	17st	Enkäten i praktiken – en handbok i enkätmetodik. (Ejlertsson 2005).
10.2.2014	Forskningsetik/ Bibliotek	14st	Tutkimuseetiikan ABC. (Mäkinen 2006).
26.2.2014	ICDP-programmet/ Nätsida	80 300st	International Child Development Programme – Programmet Vägledande samspel. (2014). http://www.icdp.se/ .
13.3.2014	Tillförlitlighet/ Bibliotek	1st	-

13.3.2014	Ejvegård/ Bibliotek	3st	Vetenskaplig metod. (Ejvegård 2003).
18.3.2014	Kvale/ Bibliotek	3st	Den kvalitativa forskningsintervjun. (Kvale & Brinkmann 2009).
18.3.2014	Dalen/ Bibliotek	3st	Intervju som metod. (Dalen & Kärnekull 2007).
18.3.2014	Kvale/ Bibliotek	3st	Den kvalitativa forskningsintervjun. (Kvale 1997).
18.3.2014	Rainer Nyberg/ Bibliotek	7st	Skriv vetenskapliga uppsatser och avhandlingar – med stöd av IT och internet. (Nyberg 1999).
18.3.2014	Seminarieboken/ Bibliotek	3st	Seminarieboken – att skriva, presentera och opponera. (Björklund & Paulsson 2012).
23.4.2014	Hyvinvoiva lapsi ja nuori/ Nätsida	25 300st	Hyvinvoiva lapsi ja nuori- hanke (kaarina.fi 2014).
24.4.2014	Jerkedal/ Bibliotek	2st	Utvärdering - steg för steg: om projekt- och programbedömning. (Jerkedal 2010).

28.4.2014	Vertaistuki/ Nätsida	33st	Vertaistoiminta kannattaa. (Laatikainen 2010).
28.4.2014	Självhjälpgrupper/ Bibliotek	6st	Självhjälpgrupper: teori och praktik. (Karlsson 2006).
2.5.2014	Jacobsen/ Bibliotek	12st	Förståelse, beskrivning och förklaring – introduktion till samhällsvetenskaplig metod för hälsovård och socialt arbete. (Jacobsen 2007).

Bilaga 2 Följebrev

Turku 29.1.2014
Yrkehögskolan Novia
Sosiaalialan koulutusohjelma

Hei!

Olemme kolme Sosionomi (AMK) opiskelijaa Yrkehögskolan Noviasta Turusta. Teemme opinnäytetyössämme tutkimuksen, jonka tavoitteena on selvittää miten Viikari-ryhmä on auttanut Teitä arjessanne.

Osallistuminen on tietenkin vapaaehtoista. Pyydämme Teitä ystävällisesti vastaamaan oheiseen kyselyyn ja palauttamaan halutessanne sen nimettömänä. Vastaukset käsittelemme luottamuksellisesti, eikä vastaajan henkilöllisyys käy tutkimuksessa ilmi. Kyselylomakkeen jälkeen haastattelemme Teitä vielä kaksi kertaa, ryhmän keskivaiheessa ja ryhmän loputtua.

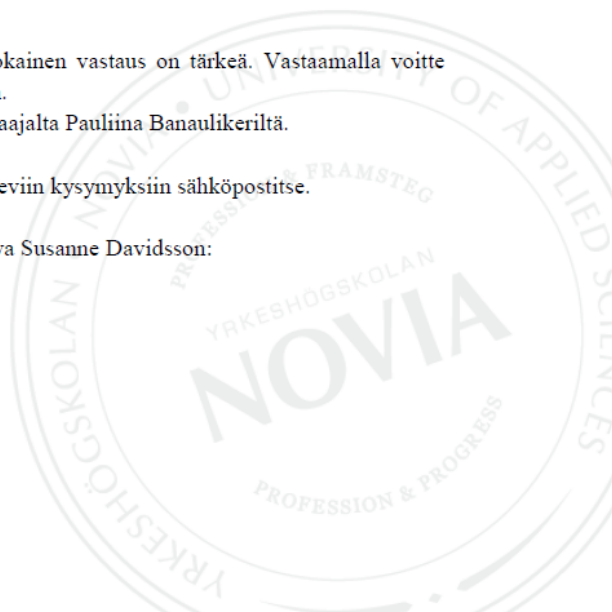
Tutkimuksen onnistumisen kannalta jokainen vastaus on tärkeä. Vastaamalla voitte vaikuttaa Viikari-ryhmän kehittämiseen.
Lupa toimeksiantoon on saatu perheohjaajalta Pauliina Banaulikeriltä.

Vastaamme mielellään tutkimusta koskeviin kysymyksiin sähköpostitse.

Yrkehögskolan Novian projektivastaava Susanne Davidsson:
susanne.davidsson@novia.fi

Ryhmän yhteystietohenkilö:

Ida Eloranta
ida.eloranta@novia.fi

Bilaga 3 Frågeformulär

Kyselylomake

Vastatkaa alla oleviin kysymyksiin sille varattuun tilaan. Jos tila loppuu, voitte jatkaa kääntöpuolella merkitsemällä vastauksen eteen kyseisen kysymyksen numero. Antakaa täytetty lomake perheohjaajalle Pauliina Banaulikerille.

Annan suostumukseni osallistumiseen

Haastattelut nauhoitetaan. Nauhoitettu materiaali tulee ainoastaan Viikari - projektiryhmälle käyttöön ja hävitetään heti aineiston käytettyä. Jos on kysyttävää, ottakaa ystävällisesti yhteyttä yhteyshenkilöön ida.eloranta@novia.fi.

Yhteystiedot halutessanne:

Nimi/Nimenne: _____

Sähköposti: _____

Puhelinnumero: _____

1. Mistä olette kuulleet Viikari-ryhmästä?

2. Miksi olette hakeutuneet Viikari-ryhmään?

3. Mitä odotatte Viikari-ryhmän toiminnasta?

4. Miten valmistauduitte ensimmäiseen tapaamiseen Viikari-ryhmässä? Jos valmistauduitte, niin miten?

5. Oletteko valmistelleet lapsenne Viikari-ryhmä tapaamiseen? Jos olette, niin miten?

6. Miltä ensimmäinen tapaaminen Viikari-ryhmässä tuntui? Vastasiko Viikari-ryhmä teidän odotuksianne?

Kiitos ajastanne!

© Eloranta, Ribäck & Sundholm

Bilaga 4 Intervjufrågorna

Haastattelukysymykset ensimmäiseen haastatteluun

1. Miten osallistuminen ryhmään on tuntunut? Onko ryhmä herättänyt jotain tunteita?
2. Mitä mieltä olette kotitehtävistä?
3. Onko ryhmään osallistuminen ollut helpotus? Miten?
4. Miltä ryhmään tuleminen on tuntunut, helppoa/vaikeaa?
5. Onko se tuntunut matalakynnyksen ryhmältä?
6. Oletko osallistunut ryhmäkeskusteluihin? Miltä se on tuntunut? Jos et ole, miksi?
7. Ovatko ryhmäkeskustelun aiheet olleet hyödyllisiä? Miten?
8. Oletko saanut vertaistukea toisilta vanhemmilta? Miltä se on tuntunut?
9. Miten olette saaneet aikataulut sopimaan ryhmän aikatauluihin?
10. Miten ryhmä on konkreettisesti auttanut teitä arjessa, jos on?
11. Voisitko suositella ryhmää toisille vanhemmille? Jos niin, miksi?

Haastattelukysymykset toiseen haastatteluun

1. Mikä sai teidät kiinnostumaan ryhmästä?
2. Mitä ryhmä on antanut teidän perheellenne?
3. Oletko oppinut jotain hyödyllisiä taitoja, joita voit soveltaa arkeen?

Jos niin, mitä taitoja?

4. Onko ryhmän tapaamiskertoja ollut sopiva määrä? Jos ei ole ollut, niin mikä olisi sopiva määrä?

5. Oletko saanut pysyvää vertaistukea toisilta vanhemmilta?

6. Onko jotain mitä haluaisit ryhmässä muuttaa?

7. Jäitkö vielä kaipaamaan jotain ryhmän toiminnasta? Jos niin, mitä?

8. Miltä tuntuu kun ryhmä loppuu? Miksi tuntuu siltä?

9. Onko teillä muita ajatuksia?

Bilaga 5 Reklam för Viikari – gruppen

Hei sinä 4-5-vuotias, joudutko joskus käyttämään järeitä keinoja kuten huutamista, raivoamista ja kiukuttelua saadaksesi tahtosi läpi? Tule vanhempasi kanssa viikari-ryhmään!!!

Vanhemmille tiedoksi.

Ryhmä on ammatillisesti ohjattu vertaisryhmä, jossa vanhemmilla on mahdollisuus keskusteluun ja lapsille on ohjattua toimintaa. Osa toiminnasta on yhteistä vanhemmille ja lapsille. Viikari-ryhmä kokoontuu Ristikallion koululla kahdeksan kertaa alkaen 24.1 torstaisin klo 16.30. Jokaisella ryhmäkerralla tarjotaan päivällinen.

Viikari-ryhmä kokoontuu Ristikallion koululla torstaisin kahdeksan kertaa alkaen 24.1. klo 16:30-19:00

Ryhmään ilmoittautuminen ja lisätiedot

Tiina Saarinen-Salmi
tiina.saarinen-salmi@kaarina.fi
 puh. 050-3732720

Bilaga 6 Viikari-gruppens verksamhetsprocess

Nedan presenteras en tabell över Viikari-gruppens verksamhet, teman och övriga aspekter. Teman har tagits ur Viikari-gruppens verksamhetsplan.

Datum	Tema	Övrigt
23.1.2014	”Visa att du tycker om ditt barn”	Utmaningskarta; se bilaga 7 (s.14) Hemuppgift; se bilaga 7 (s.15)
30.1.2014	”Följ barnets initiativ”	Genomgång av hemuppgift från 23.1.2014 Hemuppgift; se bilaga 7 (s. 16)
6.2.2014	”Upprätthåll god växelverkan”	Genomgång av hemuppgift från 30.1.2014 Hemuppgift; se bilaga 7 (s. 17-18)
13.2.2014	”Uppmuntra och ge positiv respons”	Genomgång av hemuppgift från 6.2.2014 Hemuppgift; se bilaga 7 (s. 17)
27.2.2014	”Hjälp barnet att koncentrera och rikta sin uppmärksamhet”	Genomgång av hemuppgift från 6.2.2014 Hemuppgift; se bilaga 7 (s. 18)

6.3.2014	”Ge betydelse åt erfarenhet och känslor”	Genomgång av hemuppgift från 27.2.2014 Ingen hemuppgift
13.3.2014	”Utvidga, berika, fördjupa och förklara”	Hemuppgift; se bilaga 7 (s. 19)
20.3.2014	”Hjälp barnet att planera, reglera sig själv och lära sig sina egna gränser och värden”	Genomgång av hemuppgift från 13.3.2014 Deltagarna fick diplom och bröstknapp (se bilaga 8)

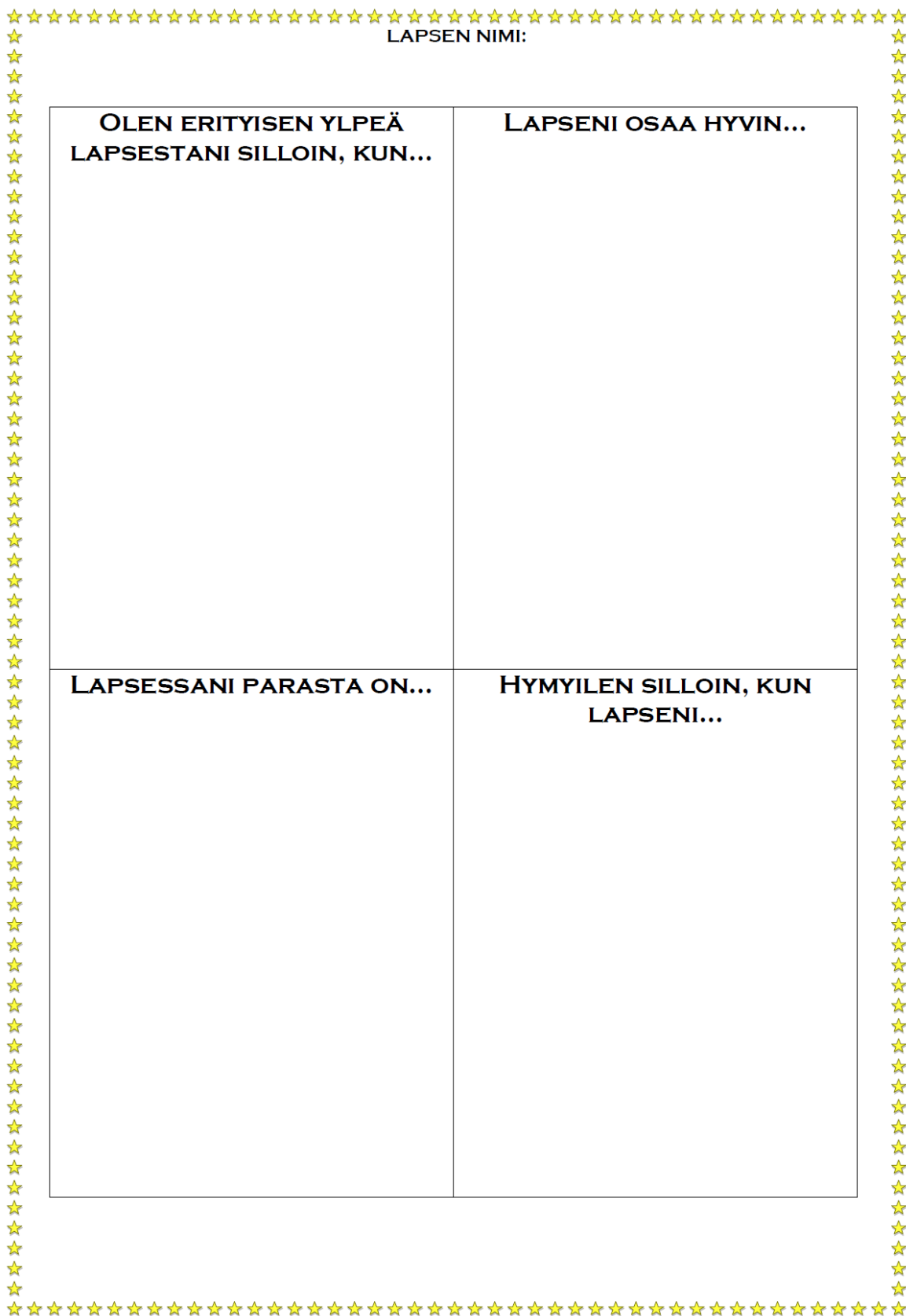
(Personlig kommunikation med Banauliker 22.1.2014).

Tabellen tydliggör verksamhetens innehåll som helhet. Verksamheten bestod bl.a. av olika teman för varje Viikari-träff. Som man ser försöker Viikari-gruppen med hjälp av sin verksamhet betona föräldrarnas och barnens tilltro till varandra.

Bilaga 7 Viikari-gruppens uppgifter under verksamheten

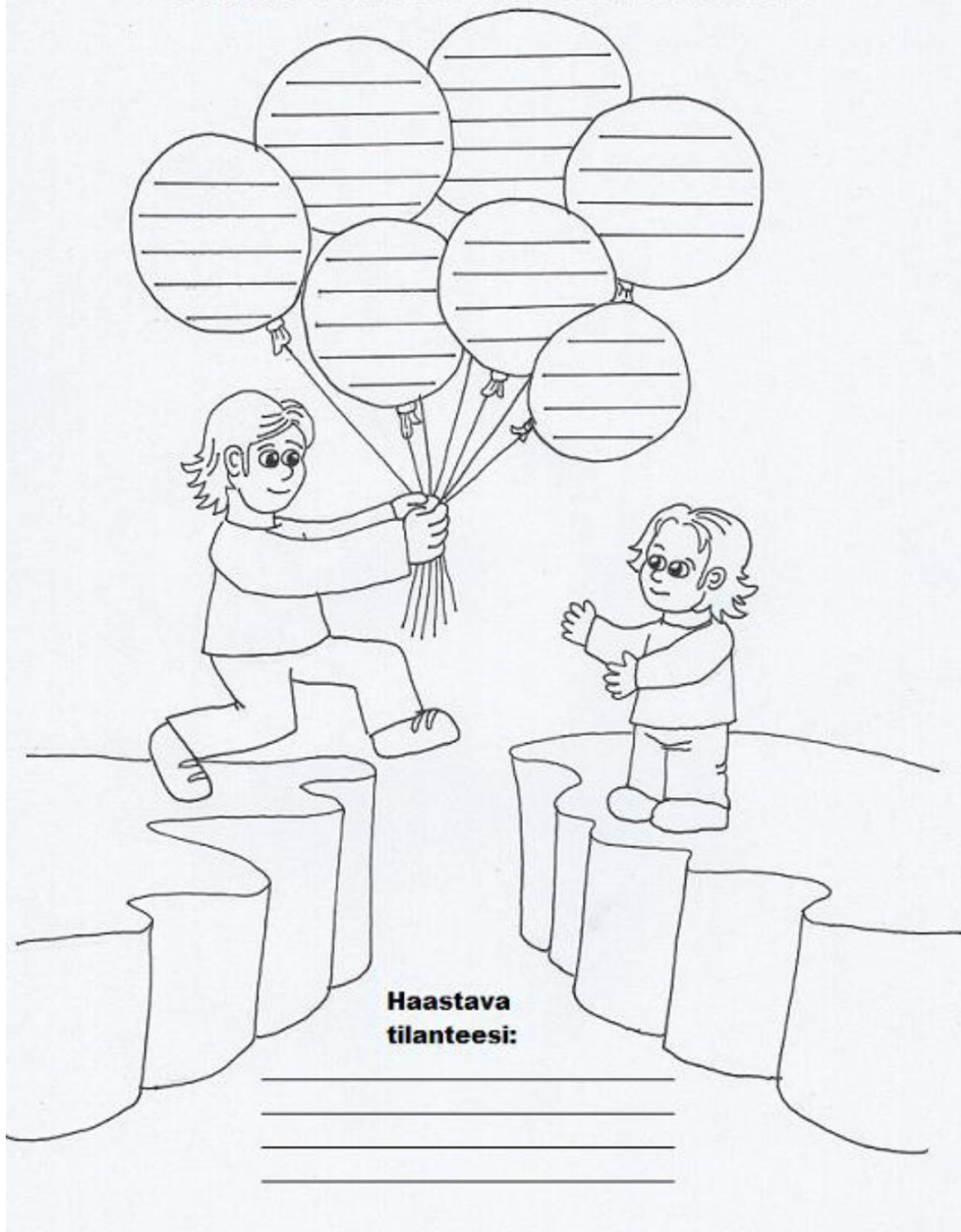
Tapaamiskerta: Viikari-ryhmä aikuiset 23.1.2014 Mitkä asiat tai tilanteet koetaan haastaviksi joihin kaivattaisiin tukea

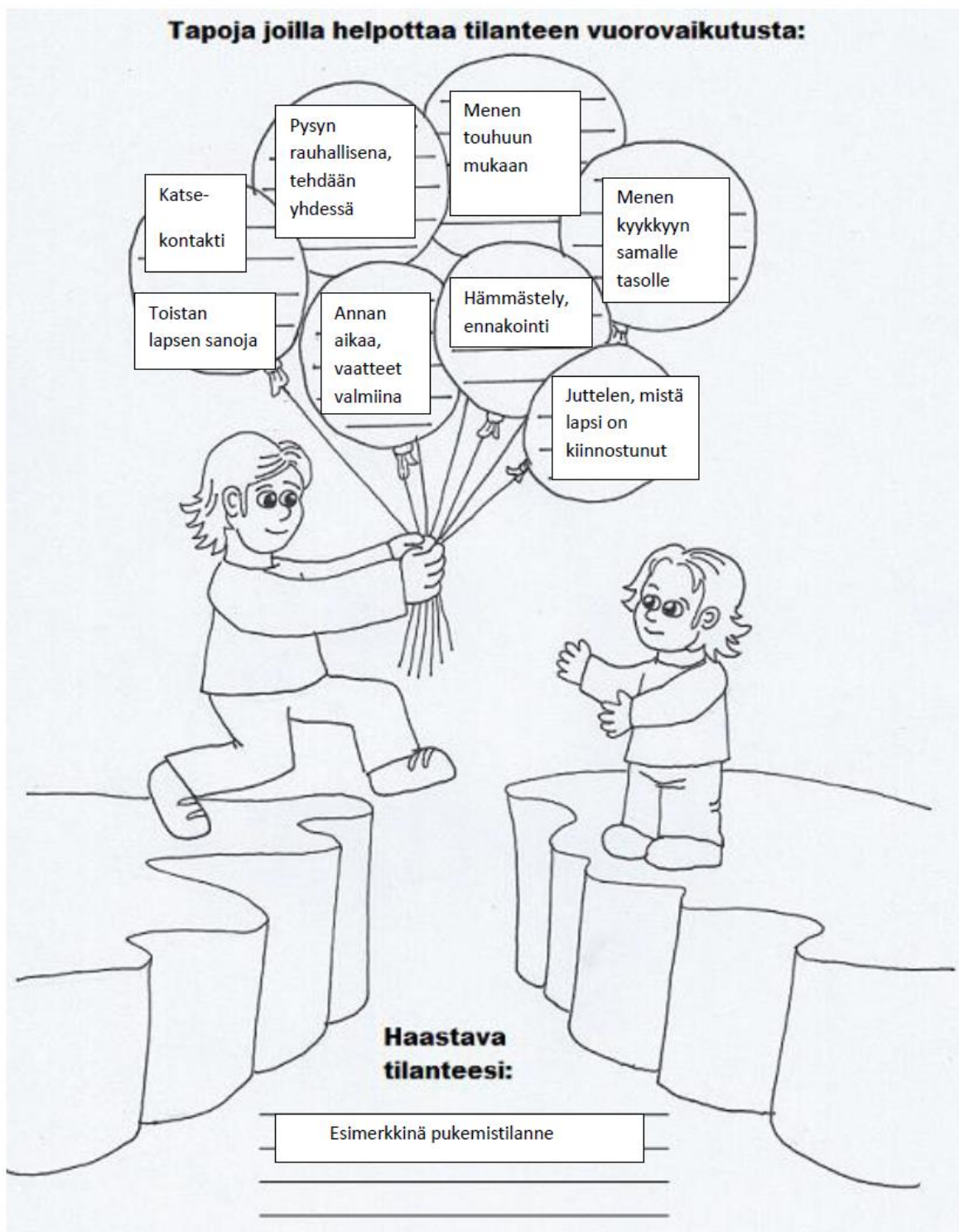
 <p>LAPSEN NIMI:</p>	
OLEN ERITYISEN YLPEÄ LAPSESTANI SILLOIN, KUN...	LAPSENI OSAA HYVIN...
LAPSESSANI PARASTA ON...	HYMYILEN SILLOIN, KUN LAPSENI...

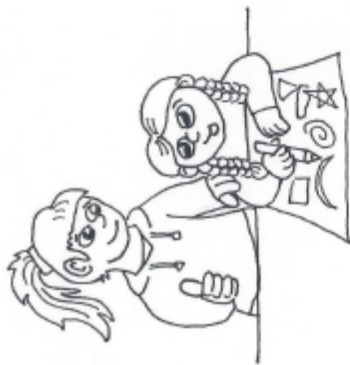
Viikari-ryhmä 3. tapaamiskerta aikuisten ryhmä: Pidä yllä hyvää vuorovaikutusta

Tapoja joilla helpottaa tilanteen vuorovaikutusta:

Viikari-ryhmä 3. tapaamiskerta aikuisten ryhmä: Pidä yllä hyvää vuorovaikutusta

Viikariryhmä aikuiset 4. tapaamiskerta:
Kannusta ja anna positiivista palautetta,
vahvista

Tavoite	Perjantai	Lauantai	Sunnuntai	Maanantai	Tiistai	Keskiviikko	Torstai

**Viikari-ryhmä 5. tapaamiskerta aikuisten ryhmä:
Auta lasta keskittymään ja kohdistamaan
huomionsa**

**Näin autan lastani keskittymään ja
kohdistamaan huomionsa:**

Viikari-ryhmä 7. kerta kotitehtävä

Auta lasta suunnittelemaan, säätelemään itseään, oppimaan rajoja ja arvoja

Keskustele lapsesi kanssa yhdessä tulevasta tilanteesta. Huomioi myös hänen ajatuksensa ja ideansa. Tehkää suunnitelma yhdessä. Sopikaa yhdessä palkkio, jonka hän saa suunnitelman mukaan toimimisesta. Varmista ennen tilannetta, että lapsi muistaa, mitä olette sopineet. Kehu ja kannusta lastasi tilanteessa, kun hän toimii sopimuksen mukaan ja tsemppaa häntä onnistumisessa. Muistuta palkkiosta, jos lapsi unohtaa yhteisen suunnitelman. Anna palkkio, vaikka suunnitelma ei olisikaan ihan täydellisesti onnistunut. Kerro vielä tilanteen jälkeen lapsellesi, mitkä osat suunnitelmasta toteutuivat upeasti, ja mistä olit hänessä ylpeä. Älä kiinnitä huomiota epäonnistumisiin.

Suunnitelma:

Toteutuminen:

Bilaga 8 Diplom och bröstknapp

DIPLOMI VEEKARI-RYHMÄÄN OSALLISTUMISESTA

Olet opiskelijana osallistunut ryhmän toteuttamiseen ja tuoneet siihen mukanas:

Ryhmään osallistuminen on osoittanut, että olette opiskelijoina olleet kiinnostuneita sekä aikuisten että lasten hyvinvoinnista ja tulevaisuudesta sekä halunneet kehittää uusia työmuotoja perheiden tueksi haasteelliseen arkeen

Ryhmässä olette yhdessä aikuisten kanssa käsitelleet teemoja:

Osoita, että pidät lapsesta. Seuraa lapsen aloitteita. Pidä yllä hyvää vuorovaikutusta. Kannusta ja anna positiivista palautetta, vahvista. Auta lasta keskittymään ja kohdistamaan huomionsa. Anna merkityksellisiä kokemuksia ja tunteille. Laajenna ja rikastuta, syvennä ja selitä.

Ryhmässä olette yhdessä lasten kanssa:

Lukeneet satuja, leikitty, jummppailtu ja tunnistettu tunteita.

Omilla suurella panoksellanne mahdollistitte tämän ryhmän toteutumisen laadukkaana. Jokainen teistä on itseään säästämättä kirjoittanut muistioita, lähetellyt sähköposteja, leikkaillut, liimaillut, suunnitellut, reflektoinut ja pitänyt ohjaajanne oikeilla raiteilla. Teidän kanssanne on ollut ilo kehittää!

Osallistuminen ryhmään on ollut rohkea teko!

Kiitos ajasta ja vaivasta jonka jaoitte kanssamme!

Kaarina 20.3.2014

Pauliina Banauliker

Tiina Saarinen-Salmi

